Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Nieuwsbrief 8/2013

Gratis maandelijks magazine | Jaargang 5, augustus 2013 | Oplage: 6400 | Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Dit is het digitale magazine van de Stichting Nederlands Indisch Cultureel Centrum, dat u maandelijks gratis toegezonden krijgt. Via deze nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van ontwikkelingen en vorderingen betreffende ons toekomstig Indisch Centrum. Verder zullen wij u wijzen op nieuwe items op onze website en ook andere bijzondere zaken binnen de Indische gemeenschap en andere culturen met wortels in de "Gordel van Smaragd".

Van de redactie

Nationale en lokale Indië-Herdenking, vanaf pagina 11

Het gaat goed met de Nieuwsbrief. Evenals het aantal abonnees, is ook de waardering voor de inhoud van ons Nieuwsmagazine almaar stijgende en het wordt door sommigen zelfs de digitale Moesson genoemd. Ook in het nieuwe jaar gaan wij weer onze Nieuwsbrief promoten om onze lezersaantallen te vergroten. De redactie dankt iedereen voor het vertrouwen. Heeft u een persberichtje of een leuke activiteit voor de rubriek **just4kids** voor de jeugd van 4 tot 16 jaar? Laat het ons weten! Inmiddels hebben we nu: **6320 abonnees!** Wij willen een heel hartelijk welkom heten aan al die nieuwe lezers van onze mooie Nieuwsbrief. Bent u zelf lid van een vereniging of club en u denkt dat de andere leden het wel zouden waarderen om ons Nieuwsmagazine

Aantal abonnees is NU:

maandelijks per e-mail te ontvangen? Dan kunt u dit nieuwsmagazine uitprinten en als inzage-exemplaar op de eerstvolgende bijeenkomst van uw vereniging of club op de infotafel of entreetafel leggen met een E-mail intekenlijst erbij. Zo helpt u ons aan nieuwe abonnees en uw clubgenoten aan een gratis mooi en informatief maandelijkse magazine. ***Een E-mail intekenlijst vindt u aan het eind van deze Nieuwsbrief. Terima Kasih!***

Tientjes actie

Tenslotte willen wij u graag nogmaals herinneren aan onze tientjes actie. **Gelukkig hebben al heel wat mensen een bijdrage geleverd, waarvoor onze dank,** maar het is helaas nog niet voldoende om financiële soelaas te kunnen bieden aan onze plannen voor wat promotionele acties dit jaar. Denkt u daarom nog eens aan ons, als u toch uw bankzaken aan het doen bent. **Rabobank, nr. 12 92 16 836 (IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36) t.n.v. N.I.C.C. in Den Haag, o.v.v. Tientjes actie. U helpt ons toch? Wij rekenen op u, zoals u rekent op ons.**

Deadline kopij en advertenties voor het septembernummer is op: 4 september 2013

Het einde

Door: Adriaan Bijl

Opeens was het afgelopen. Een van de leiders kwam ons op 23 augustus 1945 vertellen, dat de Jap had gecapituleerd op 15 augustus. Wij keken ongelovig, maar hij liep naar de Japanse wacht, schreeuwde een commando, waarop de soldaat in de houding sprong en voor hem boog. Van de ene dag op de andere waren de rollen omgekeerd. Wij konden nu weer gaan en staan waar wij wilden. Wij trokken onmiddellijk de velden in om voor het eten groenten te plukken. Wij liepen naar de grote weg, waar wij met de Javanen praatten en eetwaar ruilden.

Van atoombommen op Hiroshima en Nagasaki hoorden wij pas later. Wij wachtten, want wij waren afhankelijk van de communicatie tussen de Jap en het kamphoofd, Refuge. Het werd ons ten sterkste afgeraden op eigen houtje weg te gaan. Alles kwam plotseling in een stroomversnelling. De Jap had aan Refuge de opdracht gegeven het hele kamp naar Ambarawa te verhuizen en wel meteen. Uit veiligheidsoverwegingen konden wij niet langer daar blijven, maar dat was waarschijnlijk een drogreden, want zij hadden het bevel gekregen zich bij hun onderdeel te melden. Door het kamp op te heffen waren zij van de verantwoording af. Het zou meer voor de hand hebben gelegen, indien wij nog enige dagen in Bandungan gebleven waren tot er duidelijkheid in de situatie was ontstaan. Wij begaven ons te voet op weg naar Ambarawa kamp 7, 12 km bergaf. De hele groep bestaande uit mannen, jongens, Japanners en heiho's liep in een lange ordeloze sliert zonder rustpauzes naar Ambarawa. De Japanners nog bewapend keuvelden met elkaar en de heiho's sigaretten rokend deelden hun rookwaar met ons. De brute sfeer had plaats gemaakt voor een weldadige gemoedelijkheid.

Een stel keurig geklede vrouwen in sarong en kabaja kwam uit hun huizen roepende: "Lieve jongens, jullie zijn vrij, jullie zijn vrij, de oorlog is voorbij, O, wij zijn zo blij, zo blij". Zij barstten in tranen uit. Alles rijmde op 'ij', dat weet ik nog. Wij huilden niet en waren niet eens dankbaar voor deze sympathieke, typisch Indische ontboezeming. Wij waren emotioneel ongevoelig geworden.

Wij liepen blootsvoets en koelde de voetzolen, die met het hete asfalt in aanraking kwamen, regelmatig in het gras van de berm. Sommige mannen of jongens, die zich van schoenen hadden kunnen voorzien, raakten halverwege zo uitgeput, dat zij zich met moeite voorsleepten. Halverwege trokken zij hun schoeisel uit en gooiden die met de veters aaneengebonden over een schouder en strompelden blootsvoets verder.

Aankomst in Kamp 7

Ofschoon wij een bevel tot vertrek uit Bandungan hadden gekregen, was er niet op onze komst gerekend. Toen wij 's avonds om elf uur aankwamen, was het hele kamp en donker en diep in slaap, waaruit zij snel werden gewekt. Niemand wist nog dat wij bevrijd waren!

Het kamp, walmend van de stank van dood, vuilnis en ongewassen lichamen kon ons nauwelijks herbergen. Iedereen moest zich maar ergens een plekje zien te veroveren. Na de capitulatie van Japan ontstond ook hier een chaos. Het bevel was: "Niet weggaan tot orde en communicatie voldoende hersteld zijn". Het zou voor de hand hebben gelegen, indien wij nog enige dagen in Bandungan gewacht hadden en meer duidelijkheid in de nieuwe situatie hadden gekregen. Refuge voerde de bevelen van de Jap gewoontegetrouw onmiddellijk uit.

Keukenpersoneel in Kamp 7

Aan de zijkant van de keuken stortte het keukenpersoneel de as uit de ovens tegen de omheining aan. Zo was een vrij groot veld van gloeiende kolen en as ontstaat. In de omheining zat een groot gat, waardoor heen wij een ruilhandel met de Javanen opzetten. Nadat menigeen zijn voeten had gebrand hoorden wij dat de poort óók voor ons open stond. Toen wij eenmaal buiten het kamp kwamen bemerkten wij spoedig, dat het Japans Indische bezettingsgeld geen waarde meer bezat. Iedereen zocht naar een matras, om de tijk te gebruiken voor de ruilhandel. De kapok lag daarna verspreid door het kamp. Door de levendige ruilhandel was er veel voedsel ter beschikking, doch overdaad schaadt. Oudere mannen stierven van de te grote porties eten; de jongere leden alleen aan een hardnekkige diarree. De latrines liepen over en menige jongen deed zijn behoefte op de plaats waar de drang niet langer te stuiten was. Meestal op de plekken, die bezaaid waren met de kapok uit de opengereten matrassen. Wij hadden moeite op onze blote voeten nog een weg te vinden. Refuge nam het initiatief om met zijn jongens de belangrijkste paden van de bevuilde kapok te ruimen.

Een voorval is mij altijd bijgebleven. Een oude man had zijn kussensloop voor twintig hardgekookte eieren geruild. Op de trappen van de barak keerde hij zich nog eenmaal om en riep met schorre stem " Ik ga mij, godverdomme, nog eenmaal rot vreten". Na een aantal eieren te hebben opgeschrokt, velden buikkolieken hem en hij overleed een uur later.

Het kamphoofd Terhenne nodigde allen uit om op zondagmorgen tijdens een officiële bijeenkomst op de appèlplaats bij het hijsen van de Nederlandse vlag aanwezig te zijn. Die morgen om 10 uur stonden de mannen aangetreden en de jongens, die gemaand waren ook aanwezig te zijn, stelden zich hier tegenover op. Hij

wilde de plechtigheid openen, toen hij bedacht, dat ook de Jap er bij hoorde. Nadat Yamaha was opgetrommeld werd hem een plaats toegewezen op enige afstand van het kamphoofd tegenover de vlag. Terhenne miste alle trots en fierheid, zo eigen aan Refuge, die als Belg bij deze plechtigheid ontbrak. Hij sprak met rauwe stem, geknakt staande voor zijn medegevangenen onverstaanbare woorden over vrijheid en herrezen vaderland. Hij eindigde zijn korte toespraak met de leuze "Leve de koningin".

Het kamphoofd had de Jap toegeschreeuwd de houding aan te nemen en te salueren voor onze vlag. Yahama weigerde en Terhenne stapte dreigend op hem toe. De Jap klom in de houding en salueerde voor onze vlag. De ouderen zongen met schorre en zwakke stemmen het Wilhelmus en spoorden ons aan mee te zingen, hetgeen wij nauwelijks betrachten, want begrippen als patriot, vaderland, koningin en volkslied zeiden ons toen niet veel. Een aantal stinkende oude mannen gaven ons hiervoor een stevige uitbrander. Velen kenden echter de tekst van het tweede couplet niet volledig, zodat het gezang langzaam uitstierf. De bewegings-vrijheid was nog niet groot. Het was toegestaan het kamp te verlaten, maar niet de andere kampen te bezoeken voor er een algemene toestemming was gegeven.

Uit het dagboek van mijn moeder

24 augustus 1945
Vandaag in de vooravond is door mevrouw Eickelberg het kamphoofd officieel bekend gemaakt, dat de vrede is getekend. Het gehele kamp verkeert nu in een staat van opwinding en verwachting. De jongens zullen maandag aanstaande hier mogen komen, wordt er gezegd. Ik ben pas vijf weken ernstig ziek geweest en nu wat aan het herstellen. Als de voeding inderdaad onmiddellijk in kwaliteit vooruit gaat, zal ik gauw opknappen en dat moet want ik wil geen zielige zieke moeder zijn voor onze zoons. Ik zal wel kracht nodig hebben in de komende dagen en vaak van uur tot uur wat steun nodig hebben.

Terug naar Banjubiru

Ik vermoedde, dat er een weg aan de andere kant van de alun alun naar Banjubiru leidde. De volgende dag liep ik vroeg in de morgen alleen in een laan met hoge waringins in zuid oostelijke richting. Ik herkende de laan, die wij een jaar geleden in tegengestelde richting per vrachtauto hadden gereden op weg naar kamp 8. Het kwam mij als nieuw voor en het leek of ik hem voor het eerst aflegde.

Kamp Banjubiru

Het weelderige landschap met vulkanen op de achtergrond, soms doorsneden door een heldere beek, met hier en daar een desa, waaruit tal van nieuwsgierige kinderen kwamen aanrennen, het leek alsof de oude tijden terug waren en er niets gebeurd was die dit alles verstoord had. Na een uur doorstappen naderde ik kamp 10. Het rumoer en de geur van het kamp waaiden mij tegemoet. Aan de westkant zag ik tegen de hoge muur het gedek en het prikkeldraad van de uitbreiding, waar door de gaten in de omheining vrouwen en kinderen in en uit liepen. Via de poort begaf ik mij naar de barak zaal 14, waar ik mijn moeder voor het laatst gezien had. Zij was er niet, maar de dames die ik niet terugkende verwezen mij naar het hoofdgebouw. Ik besteeg de trappen van het gebouw en vroeg of ze daar was. Een aardige vrouw, een Duitse, grootmoeder van drie generaties, die daar op een rijtje lagen, nam mij bij de hand naar een brits in de hoek en zei:"Mutter hier ist dein Sohn". Van mijn moeder restte slechts een skelet. Zij lag met open droge mond naar het plafond te staren en zei alleen iets als "zo, ben je daar". Ik vertelde haar, dat Syd binnen een paar dagen wel zou komen en zette mij naast haar op de rand van de brits en hield haar hand vast.

Ik vroeg mij af of een dode vrouw er anders uit zou zien dan een dode man. Ik had veel dode mannen gezien, maar slechts een keer een overleden vrouw. Het was in de tijd dat de wijk nog niet gesloten was. Als misdienaar deed ik dienst bij een begrafenis Op een zandheuveltje stond ik aan het hoofdeinde van de kist, waarvan het deksel aan de bovenzijde gedeeltelijk open was, met een groot bronzen kruis, dat veel weg had van een totempaal en keek precies in het bleekblauwe gelaat van een jonge vrouw. Ik raakte totaal van streek en voelde mij ellendig bij het aanschouwen van de eerste dode. Ik sloot mijn ogen en klampte mij stevig vast aan de steel van het kruis om toch maar niet flauw te vallen. De priester verzocht de koster het deksel naar voren te schuiven en de kist te sluiten om vervolgens met de dienst te beginnen. Haar echtgenoot en zoontje van vier jaren stonden met een paar familieleden rond het graf. Toen de kist in het graf daalde, zei de jongen, dat hij nodig een plasje moest doen. De vader nam hem mee aan de hand naar de heg. Eenmaal terug beëindigde de priester zijn gebed. Hij had niet even op hen gewacht. De

aanwezigen lieten wat aarde op de kist vallen en de plechtigheid was voorbij. Ik was hier nog dagen beroerd van en kon er ook met niemand over praten.

In kamp 8 had ik nooit meegemaakt, dat iemand om een dode rouwde en ik bemerkte meer zelfmedelijden dan verdriet bij de angst, dat zij alsnog zou overlijden. De vreugde van het weerzien, zoals ik die mij had voorgesteld, was er niet. Ik schrok, toen ik mij het gebrek aan emoties realiseerde. Ik had mij voorgesteld dat ik mijn moeder zou terugvinden met waardigheid en zelfrespect en frisse netheid, maar ik vond een wrak zonder hoop, noch wanhoop, alleen doffe berusting. Na een half uur kwam ik bij uit mijn overpeinzingen, toen zij overeind wilde komen. Zij zakte meteen weer terug. Ze was ver heen en ik vermoedde, dat het niet langer had mogen duren. Ik vroeg mij af, hoe ik haar toestand kon verbeteren, wat ik voor haar kon doen. Ik herinnerde mij, dat wij in december 1939 op vakantie waren bij de broer van mijn vader, Oom Hans en tante Bep, in Surabaya, en dat ik zoveel last ondervond van de hitte, dat ik aan één stuk door koud water dronk. Ik voelde mij op het laatst zo ziek en slap, dat ik dacht dood te zullen gaan. Mijn vader gaf mij in een restaurant een beker kippensoep met extra zout en citroen te drinken, waarop ik wonderbaarlijk snel opknapte. “Kippenbouillon met citroen zou haar kunnen redden!” Ik zocht in haar bundel onder de brits naar een kussensloop en ruilde die voor een kip. Het was voor de eerste keer, dat ik een kip slachtte. De schoongemaakte kip kookte ik in een pan met water op een houtvuurtje buiten het kamp. Het zout en een halve citroen kreeg ik van de Duitse familie. Ik gaf haar de bouillon voorzichtig te drinken, terwijl ik een stuk kip at. Zo redde een dode kip haar leven en ik kwam daarbij niets te kort;

Auteur Adriaan Bijl

zij de bouillon, ik de kip. Het restant stopte ik met een deksel op de pan onder haar brits voor de volgende dag. De Duitse familie en met hen de vier andere vrouwen in het kamertje hadden haar die laatste maanden steeds moed ingesproken:”Jij moet blijven leven voor je zonen”. Al deze activiteiten namen veel tijd en voor de terugtocht was het te laat geworden De Duitse grootmoeder stemde er in toe, dat ik die nacht op de grond een slaapplaats innam.

Uit het dagboek van mijn moeder

17 oktober 1945
Ja, nog steeds Banjubiru. Er is zoveel gebeurd in de laatste twee maanden, dat het een boekdeel zou kunnen vullen. Voor mij is de zon opgegaan toen onze beide jongens vrolijk, lachend, gezond en helmaal niet mager voor mijn bed kwamen staan. Zo zelfstandig en actief en zo lief en zorgzaam. Hun kostbare blik Klim melkpoeder en havermout hadden zij voor mij meegebracht. En Syd zwaaide triomfantelijk met zijn grote tros pisang en een blik gula jawa. De eerste dagen moesten zij telkens weer terug naar hun kamp, maar al gauw kwam Adje zich bij mij installeren en kwam Syd drie keer in de week. Ik zal nooit de kippenbouillon en gekookte kip vergeten, die zij mij kwamen brengen.

De dagen er na ‘pendelen’ wij dagelijks om de beurt op en neer tussen kamp 7 en kamp 10. Syd moest nog vaak corvee verrichten, zodat wij niet vaak samen kwamen. Moeder knapte aardig op en wij zochten overdag een plaatsje buiten de muren onder een boom om meer comfortabel te kunnen zitten en een potje te koken. Maar wij hadden nog steeds geen toestemming om in kamp 10 aan te sluiten. De aantekeningen uit het dagboek van mijn moeder tonen aan, dat zij na 24 augustus 1945 toch een vrij lange tijd ziek is geweest en zich bepaalde voorvallen niet goed meer herinnerde.

Een zware taak

Na een paar weken, nadat ook Syd regelmatig mee kon komen, zocht mijn moeder elders een rustig plekje op om ons te vertellen, dat wij vader niet meer terug zouden zien. Dat wij ons leven moesten inrichten zonder hem. Zij had bericht gekregen, dat hij tijdens een zeetransport schipbreuk had geleden en was omgekomen.

Uit het dagboek van mijn moeder

17 oktober 1945
De tweede keer dat zij kwamen ben ik met hen buiten op het grasveld gaan zitten om van Vader te vertellen. Ik kon maar geen begin vinden totdat Syd zei: ”Moeder wat is u toch verschrikkelijk mager”. “Ja vent, maar ik heb ook erg veel verdriet gehad”. En toen ging het verder vanzelf. Syd klopte mij bemoedigend op de schouder, zo’n stoere vent van 16 jaar, en verzekerde mij dat zij de kost wel voor mij zouden verdienen. En Adje zat stil, zijn wijsvingertje tegen zijn neus aan en daar lekte maar stilletjes de tranen af.”Denk eens aan de jongens, die een nare vader terugkrijgen en wij hebben zo’n fijne vader gehad”, zei Syd. Toen zij in de namiddag Ambarawa teruggingen waren zij goddank opgeruimd en ik voelde mij van een zware last bevrijd.

Over de auteur Adriaan Bijl

Adriaan Bijl werd geboren in 1931, was in diverse kampen na Malang, Banjubiru, Ambarawa en tenslotte in Bandungan, bergkamp bon Ambarawa. Na de oorlog woonde hij in Semarang en Surabaya, waar zijn moeder lerares was op de HBS. Na de eerste klas werd hij en zijn broer op de Oranje naar Nederland verscheept waar hij verweesd aankwam en werd opgevangen door totale vreemden. Na de HBS is hij geneeskunde gaan studeren in Utrecht, deed een tropencursus en na een klinische ervaring van 2 jaar vertrok hij naar Afrika om daar 30 jaar te werken. Daarna werkte hij nog 11 jaar in Kuwait als flightsurgeon. Zijn moeder hield een dagboek bij tijdens haar leven, maar Adriaan heeft het nooit willen lezen. Tot het overlijden van zijn moeder in 1990. Waarna hij, na eveneens het overlijden van zijn broer in 1993, zijn eigen verhalen opschreef, aan de hand van de de dagboeken van zijn moeder en zijn broer.

Dit verhaal is afkomstig uit zijn boek "Ik wou dat ik vergeten kon". Meer verhalen uit Nederlands-Indië zijn te vinden op ***www.indischeverhalen.nl****.*

(advertentie)

Mijn levensverhaal - 3

door onze correspondent in Nieuw Zeeland, **Adrian Lemmens**

Aan boord van het schip, waarop wij naar Java zijn gevlucht en waarop wij zijn gebombardeerd, (als reeds eerder verhaald), vertelde mijn Moeder mij een dame te hebben ontmoet, die met het verkrijgen van haar eigen baby, geen borstmelk had, waarop het hospitaal mijn moeder verzocht, om ook dat kind haar moedermelk te geven, dus met mij te delen. Die dame zei aan boord komende, tegen mijn Moeder, Thea vergeef mij, maar jij bent als Duitse niet geliefd en ik kan het mij niet veroorloven, om in jouw gezelschap te verkeren of te worden gezien. Dat was blatant, ongegeneerd zelfs. Twee jaar oud, kreeg ik een maag-infectie, te Pladju. In Indië was dat meestal dodelijk, maar mijn vader accepteerde dat niet. Een van de eerste vliegtuigen van de KLM. die in Indië aankwam, een DC-3 (de latere Dakota), werd geheel door mijn Vader afgehuurd om mij naar Batavia in het ziekenhuis te krijgen vanuit Pladju-Palembang.

Ik heb er in het ziekenhuis gelegen, in een witte verduisterde kamer; ik heb er flarden van in mijn herinnering, met mensen in het wit die zich over bij bogen. Ik heb daar zes maanden gelegen en vrijwel alleen op eiwit gevoed, heb ik het overleefd. Het ellendige gevolg van deze episode was, dat ik nooit meer normaal was met eten. Mijn moeder moest het eten er bij mij bijna in slaan; ik ging met brood achter mijn kiezen naar bed en ik stond er de volgende morgen weer mee op, tot bijna de Japanse kampen aan toe. Zo ben ik altijd erg mager geweest, mogelijk was dat mijn moeders en mijn redding, gedurende die tijd, maar een normale moeder-kind relatie is er eigenlijk nooit geweest. Was dat mijn schuld, was dat mijn moeders schuld? Die vraag heb ik tot nu toe nooit kunnen beantwoorden. Behalve een hardhandige opvoeding en het inpompen van manieren, zijn er nooit gesprekken tussen moeder en mij geweest en zeer zeker nooit of te nimmer omhelzingen. Dit is voor mij de verhouding tussen moeder en kind geweest. Waar nu, bij mijn eigen kinderen en nu ook de kleinkinderen en hun moeders, totaal van afwijken.

Gedurende de periode van onze terugkeer, vanaf mijn vaders 1939 verlof periode in Europa tot onze

vlucht van Balikpapan, naar Java en de overgave met de capitulatie aan de Japanse bezetters, had ik een kindermeisje, een (baboe), Sumina. Zij reisde met ons mee van Balikpapan om nog steeds op mij te passen. Haar verloofde, Sadimin, onze djongos, zag ik een maal met flikkerende ogen van haat naar onze tafel kijken.

Na onze eerste periode in een Hotel van mevrouw Pets, ook een Duitse en daarna naar het grote Hotel van Sarangan aan het meer, gingen wij naar Batavia, waar wij bericht ontvingen, dat mijn Vader in Bandoeng was gearriveerd. Bij onze aankomst was hij reeds gevangen genomen en had enige dingen voor ons bij goede vrienden achtergelaten. Moeder kreeg bericht dat mijn vader in de stad achter prikkeldraad zat en ze kon hem vanaf de straat te zien. Ik hoorde mijn vader zeggen, dat als er ooit iets met hem gebeurde, dat wij ons alleen aan de B.P.M. voor alles met advies moesten richten en niemand anders mochten vertrouwen. Dat was de laatste keer dat ik mijn vader zag, gebukt onder een spatbord van een vrachtauto, te midden van een grote hoeveelheid auto-onderdelen. Totdat een Japanse schildwacht naar ons begon te schreeuwen en daarna zelfs op ons begon te schieten. Dus gingen wij op de vlucht. Mijn Moeder hield zich aan zijn advies met de B.P.M., en in ons geval, werd “DAT” juist ons ongeluk.

Het was in Bandoeng, bij mijn Vaders vrienden, dat Greetje Brons ons wist te vinden en mijn moeder, via de Japanse Generale staf auto aan de bekende Art-Deco “Villa Isola” liet ontbieden, kennelijk om overreed, of uitgenodigd te worden, als een Duitse, voor de Japanse Generale Staf, dus de Japanse Generaal Imamura, als zijn secretaresse en tolk te fungeren. Toen ik met de twee zoons, Eppo en Rijnco van de Brons de appeltuin in werd gestuurd, kreeg ik daar al gauw een dispuut met Rijnco, die mij een steen naar het hoofd gooide. Bloedend kwam ik op de tafel tussen al die Japanse Generaals en officieren te liggen, die mede hielpen mijn hoofd te verbinden, waarna ik als troost met de Japanse chauffeur en met Eppo in de Staf-auto een lunchpakket naar Brons mochten brengen in zijn gevangenis, waar hij, een grote man met een rood hoofd en witte haren, boven zijn medegevangenen uit stak.

Mijn Moeder niet van plan zijnde, om voor de vijand te werken, kon “dat” niet zo maar zeggen en vroeg een dag bedenktijd. Wij kregen echter slechts drie uren, dus overhaast pakten wij onze spullen en gingen op de trein naar Surabaya. De trein werd regelmatig door jonge Japanse officieren doorzocht, maar dankzij de hulp van RK. Nonnen hebben ze ons niet gevonden.

Mijn kameraden tijdens de militaire dienst

De Familie Brons werd tegen het einde van de oorlog in een klein camp door de Japanners sluiks binnengeloodst en kregen Rode Kruis pakketten tot het einde, dat ze met een kleine selecte groep moesten delen. Zij hadden de oorlog als een complete familie overleefd. Echter hoorde ik jaren later, dat zoon Rijnco in China aan een ongeneeslijke ziekte werd behandeld en niet lang daarna overleed. Eppo werd een professor aan de Leidse Universiteit en werd onzichtbaar en onbereikbaar voor mij. Nadat ik hem wilde bezoeken, bleek hij, eerst zo vriendelijk en behulpzaam, te zijn veranderd in een kille, onpersoonlijke man.

Ambarawa, ons tweede kamp

Ten tijde van de berichtgeving, van mijn vaders dood in Kamp Ambarawa, duwde men mij in mijn moeders armen. Ik wist niet hoe gauw ik mij daaruit moest bevrijden en liep weg. Een tweede maal gebeurde dit toen mijn Moeder weinig kans op overleving had vanwege malaria tropica, door toedoen van zuster Diet de Neeff, onze “kamp-dokter-verpleegster”, tegen het einde van onze kamptijd in ”Kamp 10 Banyu-Biru”. Mijn Moeder sprak wartaal en wederom kon ik niet gauw genoeg uit haar armen loskomen. Dat was de moeder en zoon relatie, waar later haar tweede man J. den Besten profijt van wist te trekken. Helaas!

In ons eerste kamp Gedangan, het voormalige klooster, had ik de mazelen en werd ik met liefde en opofferingen in een hoek, op de grond van de slaapzaal, in een tent van dekens, dus in het donker, door mij vreemde dames verzorgd en daarna, kreeg ik een ontzettende smerige en stinkende uitlag op mijn hoofd, waar inderdaad mijn eigen moeder ook eens voor zorgde.

Na de bevrijding, nog steeds in ons kamp Banyu-Biru, waren op een gegeven moment de Japanners verdwenen, waarna ons kamp werd ingenomen door de guerrilla’s, en de vroegere claponners, die ons kamp begonnen te bezetten, de Bersiap. Men had de Japanner die de Keuken Piet werd genoemd, gevangen genomen en veroordeeld. Het was diens genoegen om met zijn enorme

Braziliaans gevlochten lederen zweep, van zo'n 15 meter lengte, waar alle vrouwen benauwd voor waren, te slaan. Daarmee kon hij met een knal een stuk vlees uit een been slaan. Hij was altijd keurig gekleed in kaki's en een lichter hemd met hoogglans gepoetste bruine laarzen, een worstelaars type, (ik zie hem nog voor me). Hij sloop vaak 's nachts in de keuken rond, waar mijn Moeder aan het koken was, met haar assistenten De guerrilla's hebben hem kennelijk te pakken gekregen, hij moest voor de poort van ons kamp, zijn eigen graf graven, waarbij onder ons een groot gejuich ontstond, zo waren wij geworden.

Maar de Bersiap hadden ons bereikt . Ons werden doodsangsten aangejaagd met luidsprekers, over verzamelingen van wilde dieren tijgers, panters, slangen en krokodillen, die op ons los zouden worden gelaten en moesten wij ringen van zandzakken bouwen, met een opening. Ons werd verteld dat wij daarin bijeen zouden worden gedreven en met handgranaten zouden worden afgemaakt.

Na ongeveer een week van deze verschrikkelijke ellende, hoorden wij plotseling een geweldig geraas, het was een militaire groep Ghurca's met een tank en vrachtwagens. Ons camp 10 werd in verdediging gebracht, Kamp 11, onze annex, was reeds ontruimd, waarvan wij later hoorden, dat het was uitgemoord door de Bersiap activiteiten.

Ons kamp had echter een solide muur en was kennelijk een ex-inlandse gevangenis van voor de oorlog. Voor onze loods werden 4 mortieren geplaatst, die vaak in actie waren, waarvan wij de wolkjes van de inslagen op de bergen konden zien en 's nachts waren de vier mitrailleurs, op de hoeken van onze gevangenis geregeld in actie en was het vaak moeilijk om te slapen. Op een gegeven moment werden hun tactieken veranderd. De Ghurca's smeerden zich tegen de avond in met roet en gingen in groepen van vijf, slechts met een lendendoek om en met een jute zak over de schouder de nacht in met hun Guckry, (een halfronde vlijmscherpe zware dolk) tussen de tanden het kamp uit, tegen de vroege morgens kwamen zij terug en telden de hoofden, waarmee zij terug kwamen; het was een "sport" voor hen.

Mijn opleidingsschip de "Pollux"

Enige weken later werd het rustiger om ons kamp, geen schieten meer, tot aan ons vertrek, in de eerste week van december 1945. In die laatste weken, kon men vanuit ons kamp de geweldige strijd rond Kamp Ambarawa volgen. Met schrik en medelijden, zagen wij dat vanaf een grote afstand aan, het was een kamp dat geen muren had, zoals wij dat hadden.

In één groot en geweldig zwaar bewapend konvooi werd ons gehele kamp in een keer weggevoerd. Het was een geweldig konvooi van trucks met enige tanks en kanon-wagens er tussendoor en een schutter in iedere cabine. Overal waren vliegtuigen die schoten en bombardeerden om ons heen; overal waren vuren langs de wegen en alle gebouwen stonden in brand. Zo kwamen wij veilig in Semarang aan, waar wij, na enige dagen via pontons op het Amerikaanse schip de "Victoria Amhorst" naar Batavia werden getransporteerd. Zo eindigde onze kamptijd. Het kwam mij later ter oren dat de Ghurca's, die ons verdedigden en beschermden, hadden gemuit van het Engelse commando, om ons te komen redden.

Van Den Haag naar Vlaardingen

J. den Besten werd overgeplaatst naar het Shell complex te Pernis, bij Maasdam en Vlaardingen en wij kwamen op de Florislaan 12 te wonen, in Vlaardingen, met in die tijd nog steeds boerderijen tegenover ons, waar wij voorheen in Den Haag in de Rabarberstraat woonden. Ik weet daar verder weinig over omdat dat in de periode van mijn twee kostscholen was, eerst St. Louise en daarna Don-Bosco, met de Salesianen, beiden in Amersfoort.

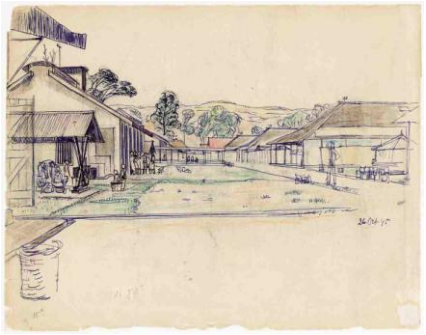
Na ook weer het enige jaar in Don-Bosco, werd ik ook daar er weer af gehaald, dat was voor mij het tweede schooljaar en tevens het laatste van wat ik van scholen heb gezien, allen dankzij het overzicht van mijn Grootvader dat abrupt eindigde toen J, den Besten ons (mijn grootvaders en dus mijn vaders huis), in Amsterdam Centraal met verlies verkocht, om zodoende het verband daarvan met onze naam "Lemmens", te vernietigen. Tevens stond mijn nu zeer oude grootvader op straat en werd door een, ons zeer vijandig gestelde dochter van hem op een armoedige wijze verder verzorgd. Tijdens een ontmoeting met mijn moeder, gooide zij een doek naar mijn Moeders hoofd en zei, dat mijn

vader had moeten terugkomen en niet zij, mijn Moeder. Dat was het einde van die enig mogelijke relatie in het prilste begin. Ze had een kruideniers zaak en was met een Duitser getrouwd een den Heyer en ik heb een verdenking dat dat een Joodse zaak was, aan het Legmeer plein, ook in Slooterdijk. Het waren vreselijke mensen, die voor mij helemaal geen gevoel hadden.

Tussen 13 en 14 jaar oud werd ik op de algemene Mulo derde klas geplaatst, in Vlaardingen, meer vanwege mijn leeftijd dan mijn kunde, maar ik had kennelijk goede hersens en was vlug in het oppakken van de leerstof, in ieder geval in de dingen die mij interesseerden. Slechts drie maanden later, op die school te Vlaardingen, altijd lopende of fietsend, daar ik geen busgeld kreeg, vloog ik in een geweldige storm in zware regen tegen een geparkeerde auto aan en vloog er overheen en kwam met een hersenschudding in het ziekenhuis terecht, dat was tevens voor mij, mijn laatste contact met enige school. Alles bij elkaar had ik nu twee jaar en drie maanden op drie verschillende scholen gezeten, beginnende als een totale analfabeet.

In kamp Ambarawa, begon ik school in het geheim, met een heel knappe jonge vrouw, mogelijk nog een meisje, als ik mij herinner, met een kring van kinderen om haar heen, maar diezelfde dag, werden wij met haar door een Japanse schildwacht ontdekt en de volgende dag, werd zij naakt en nog levend, maar vreselijk verminkt, en met alle extremiteiten van haar afgehakt en gesneden, tegenover onze plek aan het gedek opgehangen. Het uiteindelijke sterven moet minstens een uur hebben geduurd, het was vreselijk.

Uit het hospitaal ontslagen, hing ik rond thuis en werd voor werk uitgestuurd, om iets te verdienen, zonder enig geld kreeg ik ook geen eten. Ik werd heel veel gepest en getreiterd, wanneer Den Besten thuis kwam. Het was in die tijd, dat ik mij leerde te verbergen onder een bed, of achter de sofa, of in zijn werkplaats achter het huis, niet om uit te houden in de winter en op die manier nam ik vaak de aan mij gegeven boeken van mijn grootvader en ik begon te lezen, boeken werden vanaf die tijd mijn beste vrienden en prepareerden mij voor de rest van mijn leven. Ik werd een boekenverzamelaar in de latere jaren.

Kamp Ambarawa

Naar het gedwongen werk zoeken, vond ik na enig werk aan de havens, clandestien vanwege mijn leeftijd. Na veel zoeken werkte ik uiteindelijk voor niets bij een loodgieter in Rotterdam, waar ik een half jaar of meer, dag in dag uit in weer en winter, moest fietsen, op een oude vooroorlogse uit het water gehaalde fiets, van het uiteinde van Vlaardingen, via Schiedam, naar Rotterdam en weer terug, vanwege mijn leeftijd, kon ik niet officieel worden aangenomen, maar kreeg ik bus geld van die zaak, dat ik thuis afdroeg onder dwang. Zonder die afdracht mocht ik niet thuis komen of eten. Ik veegde daar en hielp met klusjes, maar men was verbaasd over mijn vaardigheid en bood mij een vaste baan aan bij mijn vertrek. Ik was nu 14 jaar en het werk op Pernis voor Den Besten was afgelopen en zo verhuisden wij weer terug naar Den Haag, deze keer het Bezuidenhout, naar de Theresiastraat 219, waar mijn Moeder bleef en tenslotte vele jaren later, in Mei 1999 stierf.

Korte tijd later wilde ik van huis weg, de pesterijen en manipulaties werden een kwelling. Ik mocht niet weg van huis, ik mocht niemand ontmoeten, er waren bekenden van mijn Moeders vroegere tijd en Den Besten kon niet verhinderen dat contacten werden gemaakt, navraag naar mijn welzijn sloeg hem de schrik om de oren. Mijn Moeder - uit schaamte - vertelde iedereen dat ik erg moeilijk was en niet wilde studeren. De enige waar ik clandestien een positief contact mee had, was een oude oom en een zeer vertrouwde vriend van mijn Vader, oom Wim van Zoelen, in Wassenaar. Helaas na drie visites aan hem, werd mij mijn fiets ontnomen, na een klein ongeluk, terwijl ook een strikte controle op mij werd uitgeoefend.

Echter van die drie contacten kwam ik zeer veel van en over het vroegere leven van mijn Vader te weten, Oom Paul van Zoelen was mijn Vaders eerste werkgever, in het Nederlands-Indië van vroeger, waar Oom Wim van Zoelen voor Bruynzeel in de Bossen en Rimboes een opzichter was van de houthakkersploegen in Nederlands-Indië. Oom Wim tenslotte, dankzij ook weer mijn Vader, werd uiteindelijk voor de oorlog als Boormeester van de B.P.M-Shell gepensioneerd, waarna hij getrouwd met een dochter van de Duitse “Veltins Bier Brouwerij” in Duitsland, maar kinderloos, naar Nederland terugkeerde en zich in Wassenaar vestigde.

Werkende met vijf andere Nederlanders, allen met ploegen van 12 Indonesiërs, werd mijn Vader zijn

leven gered, tijdens een “Amok”. Zijn ploeg Indonesiërs zetten mijn vader tegen een boom en vormden een cirkel om hem heen en beschermden hem met hun klewangs tegen de zestig anderen in hun amok. De vier andere Nederlanders werden vermoord, het ging om betaling. Waar de andere Hollanders veel geld inhielden van de vijf centen per dag, nam mijn vader daar geen genoegen mee en betaalde zijn werknemers volledig uit. Zo waren er ook nog verschillende andere parables over mijn vaders eerste jaren in Nederlands-Indië.

Op een Frans “hongerschip”, waar de meeste andere Nederlanders vanaf vluchtten in Zuid Frankrijk en met de trein terug gingen naar Nederland, bleef mijn vader tot het einde van die vreselijke reis en kwam zo totaal uitgeput, voor het eerst in Nederlands-Indië terecht, waar tenslotte Oom Wim van Zoelen, zijn eerste baas werd. Ook in Indië heerste een depressie en werkeloosheid, na de Eerste Wereld Oorlog, veelal ook, omdat Indië werd uitgeknepen, door Nederland.

Uiteindelijk wist ik eenmaal weg te komen van huis, doordat mijn Moeder weg was en wist ik door half Den Haag lopende de familie Henk en Lenny Versnell te bereiken. Ik zat echter nauwelijks bij hen op de sofa, toen er tegen de deur gebonsd en getrapt werd. Geschrokken deed Oom Henk Versnell de deur open en stormde Den Besten vloekend en scheldend het huis in, greep mij bij de haren en trapte mij het huis uit en gebood mij buiten op hem te wachten. Hij schreeuwde die mensen de schrik om de hals, terwijl ik buiten alles kon horen. Onder andere dat zij geen contact met mij mochten hebben en hij hen zou weten te vinden en dan verloren ook zij hun baan bij de B.P.M. In die tijd waren veel oude Shell mensen, van het vroegere Indië bang voor hun toekomst, daar zij ook in Nederland niet gewenst waren, maar uit fatsoen werden voorzien van werk en een inkomen. De B.P.M.-Shell probeerde in die tijd fair te zijn, hetgeen hen ook in botsing bracht met de Nederlandse regering. Echter nu weten we dat Nederland zich weinig van onze problemen en rechten aan trok en probeerden onze mensen op allerlei manieren kwijt te raken o.a. met emigratie.

Deze gebeurtenis met mij, bij de Versnells, ging natuurlijk als een lopend vuurtje door naar de bij mijn moeder bekende ex-Indische gemeenschap van vroeger. Ook bleek dat mijn moeder altijd moest weten, van wat of waar ik zou zijn. Ik had niet van haar verwacht, dat zij mij dit zou aandoen.

Luchtfoto van kamp Ambarawa

Enige bijstand uit deze richting was voor mij uitgesloten, daar de combinatie den Besten–Brons snel bekend werd. In die gemeenschap werd dr. ir. H.H. Brons, met en door zijn geweldige maatschappelijke macht ook als gevaarlijk beschouwd. Dit was tevens rond de tijd, dat Den Besten van mijn Moeder uitvond, over het verraad destijds, van de Fam. Brons met de Japanners, waarmede die familie zich gerieflijk door die Oorlog wisten te redden. Het was met chantage, op die Brons familie, dat J. den Besten in het complot tegen mij werd ingehaald. Dr. ir. professor H.H. Brons was voorbereid, door zijn oude vriend ir. Jan Brouwer een mede-directeur van de B.P.M.-Shell, voor het stichten van de Rotterdam Rijn Pijp Leiding Maatschappij, (dochter-maatschappij van de B.P.M.-Shell), voor het vervoer van Olie producten naar Duitsland. Brons was nu een machtige man, niet alleen van die Maatschappij, maar ook in Nederland, met een zeer riant inkomen met daarnaast ook nog geweldige afschrijvingsmogelijkheden naar zijn Maatschappij. Een combinatie die voor mij een levensgevaarlijke situatie betekende, vanwege mijn rechten en claims, met betrekking tot toekomstige en originele erfrechten van mijn Vader, met mijn komende volwassenheid in het verschiet. Ook al waren onze papieren grotendeels verdonkeremaand.

Het waren juist deze twee mensen, Brouwer en Brons, die vroeger voor de oorlog, met mijn vader een dispuut hadden, vanwege hun, dronkenschap en wangedrag met vrouwen en het maken van schulden in de Indische samenleving. De B.P.M-Shell was daarmede uitermate gechoqueerd. Een vreselijk lot, dat mijn vaders Familie trof na zijn dood, met het door hem ongewild maken, van zulke vijanden en verder ook nog, door het grote onrecht dat na de oorlog, daaruit voortkwam.

Maar ook nog eens, dat het mij, de enige zoon van mijn Vader, bijna het leven heeft gekost met een bijna totaal verwoeste toekomst, als resultaat, waar eens, zulke schitterende mogelijkheden voor mij waren weggelegd. Ik ben dankbaar dat hij dit nooit geweten heeft. Ook ben ik dankbaar dat het mij, desondanks, na alle vreselijke belevenissen en tegenslagen is gelukt een redelijke levensstijl op te bouwen, hoe moeizaam dat ook ging en waar ik ook nog van heb kunnen genieten.

Het is mijn overtuiging dat niet alleen Nederland, met ook de Indische Kwestie en ook met ons huis, maar ook de B.P.M.-Shell een geweldige schuld aan mij hebben te voldoen. Gelden en toekomstmogelijkheden, door mijn vader in 1939 bij zijn Maatschappij, de B.P.M.-Shell, tijdig voor mij te hebben verzorgd, het onheil van een toekomstige oorlog voorziende, was het grootste offer dat van hem kon worden verwacht. Helaas is dit door kwade opzet allemaal te niet gedaan.

Tot zover het derde deel van het levensverhaal van Adrian Lemmens, dat hij voor deze NICC Nieuwsbrief schreef

(advertentie)

Nu ook reparatie van iPhone 3G (S), 4 (S) en iPad. Klik hier voor de aanbieding
http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie

In Memoriam: Lilian Ducelle 1919 – 2013

Ons bereikte het trieste bericht dat op 5 augustus 2013 om 23.30 uur Lilian Ducelle is overleden. Lilly Mary Hermine van Zele zoals ze officieel heet, werd geboren in Sitoebondo (Oost-Java) in 1919. Ze is vooral bekend geworden door haar werk voor het tijdschrift Tong Tong (tegenwoordig Moesson). Eerst als uitgever en later, na het overlijden van haar echtgenoot Jan Boon (Tjalie Robinson), als hoofd-redacteur. Ducelle staat in Indische kringen bekend om haar scherpe pen, haar kritische blik en bevlogenheid. Ook stond ze bekend om haar uitgesproken standpunten over de Indische gemeenschap.

Lilian Ducelle begon als 18-jarige haar journalistieke carrière bij het Soerabajaasch Handelsconcern. In 1945 werd ze oorlogscorrespondent waarna ze voor verschillende kranten en tijdschriften werkte. Zo was ze columniste en copywriter bij Nieuwsgier en Asia Raya. Voor de columns van de Vrije Pers veranderde

Lilly Mary Hermine van Zele (Lilian Ducelle

zij haar schrijversnaam in Lilian Ducelle, de naam die later bekendheid zal krijgen bij het grote Indische publiek. Na de onafhankelijkheid van Indonesië vertrekken Lilian en Jan noodgedwongen met hun gezin naar Nederland. Na de capitulatie van Japan in 1945 werd ze oorlogs-correspondent bij de Leger Voorlichtings Dienst (LVD). In deze ruwe mannenwereld wist zij zich bijzonder goed te handhaven. Daarnaast werkte ze als columniste en copywriter bij Nieuwsgier en Asia Raya. Voor haar artikelen in de Vrije Pers neemt ze de schrijversnaam Lilian Ducelle aan. In 1950 trad ze in het huwelijk met de schrijver Jan Boon, die vanaf de oprichting van Stichting Tong Tong zijn medewerking gaf onder de naam Tjalie Robinson, onder welk

pseudoniem hij eveneens een aantal boeken schreef. Ook het gezin Boon ontkwam niet aan de repatriëring en in Nederland aangekomen waren ze nauw betrokken bij de oprichting van de Stichting Tong Tong en het gelijknamige tijdschrift. Na het overlijden van Tjalie in 1974 was Lilian vele jaren hoofdredacteur van het tijdschrift, dat later werd omgedoopt in Moesson.

Lilian Ducelle is haar leven lang een kritisch journaliste geweest, die er niet voor schroomde om flink en ongezouten de waarheid te zeggen. Zo liet zij zich regelmatig uit over in haar ogen zeurende Indische Nederlanders die jaren na dato blijkbaar nog steeds de haat tegen alles wat Japans is blijven aanwakkeren. Een gezeur dat volgens haar orkaankracht bereikte. “Dat er ongelooflijk geleden is tijdens

de Japanse bezetting In Indië, waar verreweg de meeste Nederlanders geen weet van hebben, is ontegenzeggelijk waar, maar om dan schrijvend, dichtend, gillend en krijsend op papier om deze feiten heen te blijven draaien, daar wil ik niets van weten”, aldus Lilian. Een van haar gevleugelde uitspraken en tevens titel van een van haar boeken, is: “Doe maar gewoon, dan doe je al Indisch genoeg”. Tijdens haar journalistieke leven is ze een fenomeen geweest, waar maar weinigen omheen konden.

Tot bijna het einde aan toe is zij blijven schrijven, zij het in een rustiger tempo. Haar liefde voor Indië, haar medemens en haar werk zal ons altijd bijblijven. Ze is 93 jaar geworden. Vlak voor het verschijnen van deze Nieuwsbrief is Lilly Boon-Van Zele in besloten kring gecremeerd. Wij wensen haar kinderen en verdere familie en vrienden heel veel sterkte toe.

Wie meer wil weten over het leven en werk van Lilian Ducelle, adviseren wij het artikel te lezen van historicus Prof. Dr. Wim Willems:
http://www.dbnl.org/tekst/will034cult01_01/will034cult01_01_0006.php

Nationale Indië Herdenking 2013

Nationaal Indisch Monument aan de B.M. Telderswerg in Den Haag *(foto: Roel Wijnants)*

Op 15 augustus wordt het einde van de Tweede Wereldoorlog in de Pacific herdacht en wordt er stilgestaan bij de overgave van het Japanse Leger en alle slachtoffers die door de Japanse overheersing in Zuid-Oost Azië en met name Nederlands-Indië gevallen zijn. Deze herdenking vindt op vele plekken in Nederland plaats, maar op nationaal niveau gebeurt dit in Den Haag bij het Indisch Monument aan de B.M. Teldersweg.

De Japanse capitulatie betekende nog niet de bevrijding van Nederlands-Indië. Anders dan in vele andere landen in Zuid-Oost Azië waren de geallieerde troepen nog niet Indië binnengetrokken. Daarom dat de Japanners van de geallieerden de opdracht kregen om in onze vroegere kolonie orde en rust te handhaven. En dat dit noodzakelijk was, bleek wel uit de gruwelijke Bersiap periode die in oktober ontstond, toen nationalisten alles en iedereen aanvielen en beestachtig vermoordden, die geen Indonesiër was.

Dit heeft onder andere tot gevolg gehad dat aan het einde van de Tweede Wereldoorlog voor de Indische mensen geen periode van herstel aanbrak, maar veeleer een markering was van een verder voortschrijdend verlies, van have en goed, status en geboorteland. En in sommige gevallen zelfs van identiteit. Daarom wordt op 15 augustus deze reeks van ingrijpende gebeurtenissen herdacht, die voor een groot deel van de Nederlandse staatburgers een traumatische omslag in hun leven betekende.

De eerste herdenking op 15 augustus kwam op initiatief van Ir. G.S. Vrijburg tot stand in 1970. Hierbij waren Koningin Juliana, Prinses Beatrix en Prins Claus aanwezig. Na deze oorspronkelijk als eenmalig bedoelde gebeurtenis, bleek dat velen behoefte hadden aan een herhaling van deze gelegenheid tot herdenking van de slachtoffers van de Japanse bezetting. In 1980 werd de “Stichting Herdenking 15 augustus 1945” opgericht met Prins Bernhard als beschermheer. Doel was om een jaarlijkse herdenking te organiseren. Sindsdien werd deze herdenking jaarlijks op wisselende plaatsen gehouden op de 15e augustus.

Totdat in 1988 het Indisch Monument aan de Prof. B.M. Teldersweg door Koningin Beatrix werd onthuld en de Indische gemeenschap en allen die zich hiermee verwant voelen een eigen monument kregen om hun dierbaren te herdenken. Met de ingebruikname van dit monument wordt het lijden gesymboliseerd van alle landgenoten in Zuid-Oost Azië tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Indische Plaquette in het oude gebouw van de Tweede Kamer aan het Binnenhof in Den Haag.

Uiteindelijk werd pas in 1999 door het Kabinet Kok 15 augustus erkend als het officiële einde van de Tweede Wereldoorlog. Vanaf dat moment is er een nationale vlaginstructie op alle overheidsgebouwen. Ook de media besteden ruim aandacht aan deze herdenking.

De meesten van hen die de Japanse bezetting lijfelijk hebben meegemaakt, zijn inmiddels niet meer in leven. Desondanks wordt de jaarlijkse herdenking druk bezocht. Voor vele deelnemers is dit de gelegenheid om stil te staan bij de herinneringen aan die periode en dierbaren te herdenken die destijds het leven lieten.

Ook jongeren komen in toenemende mate naar deze herdenking. Vaak op uitnodiging van hun ouders of grootouders, maar vaak ook uit eigen gezonde belangstelling naar hun roots en uit respect voor hun voorouders. Er is onder de jongere generaties een steeds groeiende behoefte om de verhalen te horen die hun eigen ouders en grootouders nog niet hebben kunnen of durven vertellen. Ook onder de Nederlandse jeugd bestaat steeds grotere belangstelling voor die periode. Zij willen de geschiedenis die onlosmakelijk met Nederland verbonden is, beter leren begrijpen.

De jaarlijkse herdenking op 15 augustus wordt bijgewoond door vertegenwoordigers van de Nederlandse regering en die van de toenmalige geallieerden. Hiermee wordt medeleven getoond en erkent men het belang van de herdenking bij het Indisch Monument.

Niet alleen bij het Nationaal Indisch Monument wordt de capitulatie van Japan herdacht. Ook al in de ochtenduren is er de grote herdenking in het World Forum Convention Center aan het Churchillplein in Den Haag. Bovendien is op 14 augustus een besloten herdenking in de hal van de vroegere Tweede Kamer aan het Binnenhof in Den Haag bij de Indische Plaquette, waar traditiegetrouw de vice-voorzitter van de Tweede Kamer een toespraak houdt.

Voor de jeugd wordt in het Museon een speciaal jongerenprogramma georganiseerd.
Kids tussen 10 en 15 jaar kunnen hier gratis aan deelnemen. Het programma hiervan staat vermeld in de rubriek “Just4Kids” in deze Nieuwsbrief (kijk op pagina 24).

Programma Nationale Herdenking op 15 augustus 2013

Ochtendprogramma in het World Forum

Het thema is: *De Japanse bezetting gezien door kinderogen.* Het ochtendprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum. Live TV uitzending van de ceremonie bij het Monument om 12.10 uur op Nederland 1.

10.30 – 11.30 uur

Opening door de heer J.G.C. Wiebenga, voorzitter van de Stichting Herdenking 15 augustus 1945
In zijn openingswoord zal de voorzitter memoreren dat het Indisch Monument 25 jaar geleden werd onthuld

Publicist Theodor Holman interviewt mevrouw Tineke van Ommen-Douwes (buitenkamper) en de heer Piet Bikker (Kamp Kampili) over hun herinneringen en ervaringen als kind tijdens de Japanse bezettingstijd.

Mevrouw Yolande Bertsch draagt gedichten voor uit haar bundel “Kampongkat”. De tekeningen van haar zus Fréderique Spigt, uit dezelfde bundel, worden bij de gedichten op het doek geprojecteerd.

Programma Indisch Monument

12.00 uur

Intreden van het vaandel en aanvang herdenking

12.30 uur

* Luiden van de Indische Klok.
* De Residentie Bach Ensembles o.l.v. dirigent Patrick Pranger zingen “In Remembrance”.
* Voordracht door Diederik van Vleuten.
* De Kapel Koninklijke Luchtmacht o.l.v. Majoor Jos Pommer speelt het lied “Captives’ Hymn”
* De Residentie Bach Ensembles zingen “Het Indisch Onze Vader”.
* Eerbetoon.
* De Residentie Bach Ensembles zingen “Lux Aeterna”.
* Kranslegging.
* Toespraak en kranslegging door Babiche Keuls van het Vrijzinnig Christelijk Lyceum, adoptieschool Indisch Monument
* De Residentie Bach Ensembles zingen “Bleib bei mir”.
* Defilé door alle aanwezigen langs het Monument.

Middagprogramma World Forum

14.00 uur

Lunch en kumpulan in het World Forum met exposities en diverse stands. De band “Cheers” zorgt voor de muziek.

Ronde Tafel gesprekken

Zoals elk jaar worden er tijdens de Kumpulan in het World Forum om ongeveer 16.00 uur *Ronde Tafel gesprekken* gehouden. Deelname aan deze gesprekken is kosteloos . Het onderwerp van de gesprekken is hetzelfde als het thema van deze herdenking: *De Japanse bezetting gezien door kinderogen.* Deelnemers kunnen zich op de dag zelf nog aanmelden tot 15.45 uur aan de Infobalie in het World Forum.

Jongerenprogramma

In samenwerking met het Museon en de Stichting Gastdocenten WO II ZO-Azië wordt een speciaal jongerenprogramma georganiseerd. Kinderen van 10 tot 14 jaar kunnen deelnemen. Aanmelden via info@indieherdenkinmg.nl of via het Museon. Bij aanmelden wordt u verzocht om behalve naam en adres van de deelnemer(s) ook de adressen en (mobiele) telefoonnummers van de ouders of verzorgers te vermelden. *Zie voor verdere gegevens de rubriek **"Just4Kids"** op pagina **32**.*

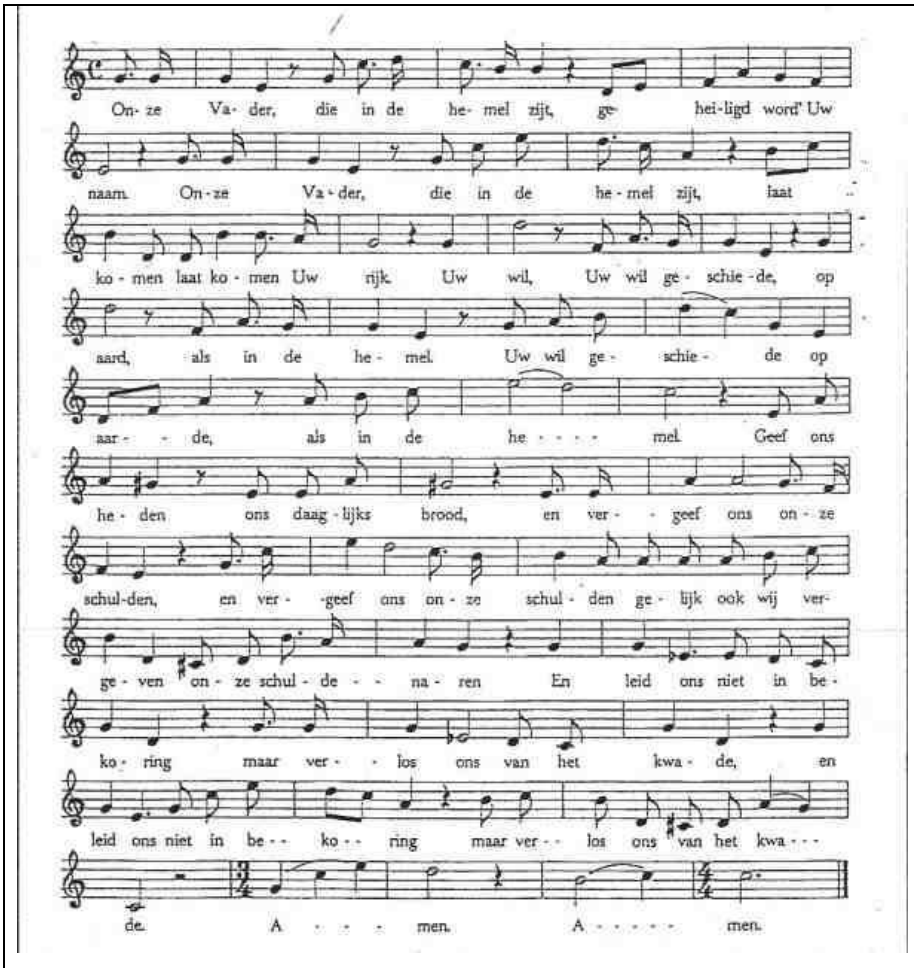
Maaltijden

Er bestaat de mogelijkheid om in het World Forum een Indische maaltijd te gebruiken (Nasi Rames of Gado-Gado). Voor deze maaltijd kunt u in het World Forum op speciaal daartoe ingerichte verkooppunten BONNEN kopen.

Deelname / kosten

De herdenking bij het Indisch Monument is voor iedereen vrij toegankelijk. Wilt u het ochtendprogramma in het World Forum bijwonen, mailt u dan even naar: info@indieherdenking.nl. Men informeert u dan over tarieven en toegangskaarten.

Het gezongen Indisch Onze Vader:

Bapa kami yang ada di surga
Dimuliahkanlah Nama Mu
Datanglah Kerajaan MU
Jadilah Kehendak MU
di bumi seperti didalam surga
Berikamlah kami pada hari ini
makanan kami yang secukupnya
Dan ampunilah kesalahn kami
seperti kama yuga mengampuni
orang yang bersalah kapada kami
Dan janganlah membaw kami
kedalam pencobaan,
tetapi lepaskanlah kami,
dari yang jahat,
kerena Engkaulah yang
mempunyai Kerajaan
dan Kuasa dan Kemuliaan
dampai selama-lamanya. Amin.

http://youtu.be/1UN_XJ8xgDE

Herdenkingen elders in het land

Vorige jaren ontvingen wij een groot aantal aankondigingen van Indië herdenkingen door geheel Nederland en zelfs uit het buitenland. Het is voor de redactie dan ook een groot raadsel waarom dit jaar niet. Slechts een handvol herdenkingen kregen wij toegestuurd. Ondanks dit geringe aantal heeft de redactie toch besloten om hieraan in deze editie aandacht te schenken. We hebben gemeend om daarom noodgedwongen de herdenkingen van vorig jaar te herhalen met waar dat nodig is, aangepaste gegevens en/of weglatingen. Mocht er een herdenking bij staan die dit jaar niet doorgaat of anderzijds, dan biedt de redactie hiervoor op voorhand excuses aan. De redactie wil u er nu alvast op wijzen volgend jaar TIJDIG uw plechtigheid aan te melden. Wilt u weten waar bij u in de buurt een herdenking plaatsvindt, dan adviseren wij u het internet te raadplegen. De Nationale Herdenking bij het Indisch Monument zal rechtstreeks door de NOS op televisie worden uitgezonden.

11 augustus 2012

Den Haag, Duinzichtkerk

De jaarlijkse herdenkingsdienst wordt weer georganiseerd door de Haagse Gemeenschap van Kerken op zondag 11 augustus. Tijdens de dienst zullen verschillende sprekers hun verhaal komen doen. Tevens zal er aandacht besteed worden aan de Bersiap periode, een min of meer verzwegen hoofdstuk, dat eigenlijk een verlenging werd van de oorlog in het voormalig Nederlands-Indië. Vele burgers, van jong tot oud, werden in die periode alsnog of opnieuw vastgezet en

vaak op beestachtige wijze gedood of verminkt. Muzikale medewerking door Ensemble Printemps en van Dalton Den Haag, met Annelieke Bouwers, zang en Makiko Goto Koto, (Japanse harp). Locatie: **Duinzichtkerk,** Van Hogenhoucklaan 89, Den Haag. Aanvang is 17.00 uur.

14 augustus 2012

Amstelveen, Broersepark

Elk jaar, voorafgaand aan de dag van de capitulatie vindt in Amstelveen de herdenking plaats bij het Monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Japanse bezetting en de Bersiap. De plechtigheid begint om 19.30 uur en duurt tot 20.30 uur. Bij deze herdenking is iedereen welkom, maar zorgt u ervoor tijdig aanwezig te

zijn, vanwege een beperkt aantal van 600 zitplaatsen. Na afloop is er in het aast het monument gelegen gebouw een kumpulan.

15 augustus 2012

Wageningen, Rumah Kita

De bewoners van zorginstelling Rumah Kita in Wageningen herdenken samen met hun familieleden de capitulatie veel bewoners luidde deze het begin in van de onafhankelijkheidsstrijd en de Bersiap periode, waardoor vrijwel ieder het land halsoverkop moest verlaten. Om 10.30 uur zal Marco Petzoldt regiomanager van Rumah Kita de aanwezigen verwelkomen, waarna Burgemeester Van Rumund

enkele woorden zal spreken, namens de Gemeente Wageningen. Tijdens de herdenking wordt de taptoe geblazen, gevolgd door één minuut stilte en het zingen van twee coupletten van het Wilhelmus. Daarna volgt de vlagceremonie en worden twee kransen bij het monument gelegd, waarna tot slot ook de bezoekers en bewoners de mogelijkheid hebben om bloemen bij het monument te leggen. Na afloop wordt gezamenlijk koffie gedronken in het restaurant.

Geldrop, begraafplaats ‘t Zand’

Jaarlijkse herdenking bij het gedenkteken op begraafplaats ’t Zand aan het Aragorn in Geldrop. Vanaf 18.30 uur worden hier de gevallenen herdacht uit de tijd van de Japanse bezetting, de Bersiap en de Politionele Acties, zowel burgers als militairen. Toespraken worden afgewisseld met

muziek. Ook hier wordt twee minuten stilte in acht genomen, en is er gelegenheid tot het leggen van bloemen.

De Bilt, Stadhuis

Bij het Oorlogsmonument voor het Stadhuis in de Bilt vind de jaarlijkse herdenking plaats. Omdat deze herdenking ieder jaar drukker wordt, worden belangstellenden dringend verzocht tijdig aanwezig te zijn. De

aanvang is om 13.30 uur. Bijzonder is, dat er voor elk jaar na de capitulatie van Japan één rode roos in vazen wordt geplaatst; dit jaar dus 67 rozen, plus één witte roos, symbool voor de toekomst. Deze witte roos wordt door iemand van de 4e generatie op een zelfgekozen plaats tussen de rode rozen geplaatst. Na afloop van het officiële gedeelte is er gelegenheid om zelf bloemen neer te leggen. Daarna is er koffie met spekkoek.

Enschede, Blijdensteinpark

Verreweg het oudste Indië Monument van Nederland staat in Enschede.

Het werd in 1960 onthuld door de weduwe van generaal Spoor. Hier worden alle slachtoffers van de gevechtshandelingen van 1942 tot 1949 herdacht. De herdenking begint om 10.15 bij het monument in het Blijdensteinpark in Enschede. Gastspreker is de heer Maaswinkel. Ook hier wordt de vlagceremonie uitgevoerd, gevolgd door twee minuten stilte en de mogelijkheid om bloemen te leggen.

Den Helder, De Vijfsprong

Bij het monument “Voor hen die vielen” aan De Vijfsprong wordt de jaarlijkse herdenking gehouden. De ontvangst is in Hotel Wienerhof, naast het NS-station om 10.00 uur. Er staat koffie met cake klaar. Om 10.20 uur begint de herdenkingsceremonie met om 11.00 uur de kerkdienst onder leiding van Ds. J. Moens. Na afloop is er (op afroep) gelegenheid tot het leggen van bloemen op persoonlijke titel. Het officiële gedeelte wordt om 12.00 uur afgesloten met een dankwoord van de voorzitter van de

Stichting “15 augustus herdenking Den Helder”. Daarna is iedereen uitgenodigd voor een informeel samen zijn in Hotel Wienerhof met koffie en spekkoek en een kleine Indische catering. Vanaf 9.00 uur kunnen kransen en bloemen worden afgeleverd. Onderscheidingen en Insignes mogen gedragen worden.

Hardenberg, Indiëplantsoen

Ook in Hardenberg worden de gevallenen uit de Tweede Wereld-oorlog en de daarop volgende bloedige periode in voormalig Nederlands-Indië herdacht.

Dit gebeurt bij het Monument achter het theater “De Voorvechter”. Aanvang van de herdenking is om 19.00 uur.

Soest, Woongroep Insulinde

Een plechtige herdenking in de Bendopo van woongroep Insulinde aan de Wilgenblik 34 in Soest. Vanaf

10.30 uur ontvangst van genodigden, waarna om 11,00 uur de herdenking begint bij de Indische Plaquette bij het Verzetsmonument aan de Ir. Menko-laan.

Steenwijk, Slingerbos

Door St. Herdenking 15 augustus 1945 in Steenwijk wordt de jaarlijkse herdenking gehouden bij het monument in het Slingerbos. Om 11.00 uur is de vlagceremonie, waarna de plechtigheid om 11,45 uur begint. Belangstellenden wordt dringend verzocht om uiterlijk 11.30 uur aanwezig te zijn. Sprekers zijn: de Burgemeester van Steenwijk en Frans Leidelmeijer. Na afloop is er een

Informele bijeenkomst in de foyer van Theater De Meenthe aan het Stationsplein in Steenwijk

Zwolle, Park Eekhout

Bij het Indië en Nieuw Guinea Monument aan de Van Rooyensingel worden van 18.50 tot 20.00 uur de slachtoffers herdacht van de Japanse

bezetting, de Bersiap periode, de politionele acties, alsmede de militaire conflicten in Papua Nieuw Guinea. Gastsprekers zijn: Frank Marcus (directeur Veteraneninstituut) en Silfraire Delhaye (voorzitter Indisch Platform). Met medewerking van onder andere de leerlingen van de Parkschool zullen kransen en bloemen gelegd worden. Het officiële gedeelte wordt afgesloten met een defilé. Na afloop is er thee en koffie bij de Theeschenkerij van Park Eekhout.

Breda, Zorgcentrum Raffy

In de tuin van zorgcentrum Raffy aan de Wildestraat in Breda organiseert Werkgroep “Indië Herdenking Noord

Brabant West” een jaarlijkse herdenking. Men herdenkt er alle mannen, vrouwen en kinderen die het leven lieten tijdens de Japanse bezetting en de Bersiap. De ceremonie begint om 14.00 uur.

Den Bosch, “De Grevelingen”

Op het terrein van het Indisch-Moluks zorghuis “De Grevelingen” wordt de herdenking gehouden bij het monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Japanse bezetting en de Bersiap periode. Het ceremoniële gedeelte begint om 14.15

uur met enkele toespraken, koorzang en aansluitend de kransleggingen. Gastspreker dit jaar is Ad van Liempt. Thema is: “Getekend… door het verleden”. Vervolgens is er voor ieder de gelegenheid om bloemen te leggen bij het monument, waarna het officiële deel om 16.00 uur sluit. Daarna is in het zorgcentrum nog een muzikaal optreden en kunt u nog wat napraten en wordt een Rijsttafel geserveerd. Deze herdenking wordt georganiseerd door Stichting HONI (Herdenking Oorlogsslachtoffers Nederlands-Indië).

Hilversum, Noorderbegraafplaats

Herdenkingsplechtigheid bij het Indië Monument aan de Laan 1940-1945. Er zullen toespraken worden gehouden en gedichten voorgelezen, waarna bloemen bij het monument worden gelegd. De plechtigheid, die al voor de 6e keer wordt georganiseerd door de werkgroep “Hilversum 15 augustus”, begint om 16.00 uur.

Herdenken buiten Nederland

California, U.S.A.

In Zuid Californië woont een grote groep Indische Nederlanders, die daar

in de jaren na de oorlog toe emigreerde. Ieder jaar herdenken zij gezamenlijk de capitulatie van Japan en tevens de slachtoffers van de Bersiap. Zij hebben het voorrecht om op het Ereveld "The National Cemetary" in het westen van Los Angeles een speciale gedenknaald te

mogen oprichten, waar een plaquette met de tekst "De Geest Overwint" de façade van het monument siert. Ieder jaar komt ook de Consul zijn opwachting maken en tevens is de directeur van The National Cemetary bij de ceremonie aanwezig. Naast de toespraken is er een zangkoor en is er een kranslegging onder andere door de club Advendo en De Wapenbroeders Avio. Wie aldaar verblijft en de ceremonie wil bijwonen kan informatie inwinnen bij Winnie Schardijn, winschar@aol.com.

Ontario, Canada

Ook in Canada wordt de capitulatie van Japan herdacht met een bijeenkomst van Nederlandse en Nederlands-Indische Canadezen en geïnteresseerden. De plechtigheid

vindt plaats in de Harmony Hall van Holland Christian Homes in Zuid Ontario op 17 augustus bij de bronzen plaquette. De organisatie is in handen van "August 15/1945 Foundation – Southern Ontario". Voorzitter Eddy Lie deelde ons mede dat het thema dit jaar is: De Slag in de Javazee. Bij de plechtigheid zal de Nederlandse Militaire Attaché in Canada, Commander Frits Stam een toespraak houden. Verder zal aanwezig zijn de Consul Generaal Hans Horbach, alsmede vertegenwoordigers van Nederlandse veteranenorganisaties in Canada. Na afloop wordt gezamenlijk een traditionele Indische maaltijd genuttigd. Nadere inlichtingen: Bouke de Jong, boukedejong@rogers.com

Benidorm, Spanje

Dat in Spanje veel Indische Nederlanders wonen, is bekend. Daarom is er ook in Kerkgebouw Het Anker (in Benidorm, Alicante) een jaarlijkse herdenking van de overgave van Japan. Deze wordt altijd bijgewoond door de Nederlandse Consul en zijn militaire attaché of zijn Chef de Poste uit Madrid. Ook de plaatselijke Consul voor het gebied rond de Costa Blanca aanwezig. Na de toespraken volgt er een kranslegging en een vlagceremonie. Daarna een informeel samenzijn met een rijsttafel. Bent u in die periode in Spanje en wilt u bij de herdenking aanwezig zijn? Alle informatie kunt u krijgen bij Ortwin Louwerens, orthwin@gmail.com.

Auckland, New Zealand

De EJOS organisatie in Auckland, New Zealand is verantwoordelijk voor de organisatie van de herdenking aldaar. Ergens in mei worden de gevallen soldaten van Australië en New Zealand herdacht op de "ANZAC-day". De Hollandse en Indische mensen hebben daar niets mee van doen, maar sluiten zich daar wel bij aan, omdat er voor

hen geen andere herdenkingsdag is. En dus vieren ze in mei de capitulatie van Japan bij hun eigen monument. Bovendien is de 15e augustus voor hen geen reden om te vieren, omdat ze op die dag in handen vielen van de strijders van Sukarno. Wie meer wil weten over deze herdenking in mei elk jaar, kan terecht bij de voorzitter van EJOS, Ivo Pabbruwe, ivo.p@xtra.co.nz.

17 augustus 2012

Arnhem, Landgoed Bronbeek

Op zaterdag 17 augustus worden de slachtoffers van de Birma-Siam en de Pakan Baroe Spoorweg herdacht. Vanaf 10.00 uur is de ontvangst. De ceremonie begint om 11.15 uur, waarbij iedereen welkom is. De herdenking wordt geopend met een toespraak van Thijs Meijer, de ceremoniemeester en zoon van een spoorwegveteraan. Na een gedicht dor

een leerling van het Arentheem College een toespraak door Jan Banning, fotograaf en zoon van een spoorwegveteraan. De voorzitter van SHBSS, zal eveneens een toespraak houden. Dan de Herdenking met de officiële kranslegging, waarna de gelegenheid wordt geboden om op

persoonlijke titel bloemen bij het monument te leggen. De ceremonie wordt afgesloten met het Wilhelmus. U kunt uw deelname misschien combineren met een bezoek aan Museum Bronbeek, om een tentoonstelling te bezoeken.

23 augustus 2012

Arnhem, Landgoed Bronbeek

De Stichting Herdenking Japanse Jongenskampen (SHJJK) organiseert voor de 25e keer de jaarlijkse herdenking voor de slachtoffers van de

Japanse Jongens-kampen. Het betreft hier met name de Jongenskampen Ambawara / Bandoengan, Bankong / Gedungjati en Tjimahi / Bandoeng.

De aanvang is om 10.30 uur en u bent vanaf 10.00 uur welkom. Toespraken zijn er dit jaar van Hans Liesker, Scott Hagenbeek en John Jansen van Galen. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door Wouter Muller. Om 13.15 is er een Indische maaltijd in de Kumpulan. Hiervoor kunt u ter plaatse tickets kopen

_____

Tentoonstelling "Indië in Den Haag"

In het Haags Historisch Museum vindt de tentoonstelling *"Indië in Den Haag, een eeuwenoude band"* plaats. Op 15 augustus is de laatste kans om deze tentoonstelling te bezoeken. Misschien kunt u dit combineren met uw bezoek aan het Nationaal Indië Monument . Meer informatie vindt u op de pagina:
http://www.indieherdenking.nl/cms/publish/content/showpage.asp?pageid=265

Burgerinitiatief West Papoea

De humanitaire, sociale, economische en culturele leefomstandigheden van de Papoea's in de Indonesische Papuaprovincies zijn buitengewoon slecht en de situatie verergert. Er is voortdurend sprake van ernstige schendingen van de mensenrechten.
Ten diepste ligt de oorzaak bij het feit dat de Papoea's, bij de overdracht door de VN in 1969, geen eerlijke kans hebben gekregen zich uit te spreken over hun eigen toekomst: aansluiting bij de staat Indonesië of kiezen voor een zelfstandige staat. Die vrije keus werd een gedwongen keus door manipulatie door de Indonesische overheid. Nederland heeft op z'n minst de morele plicht het op te nemen voor de Papoeabevolking.

Dit Burgerinitiatief is in het leven geroepen door de samenwerking tussen de Stichting Zelfbeschikking Molukkers en Papoea's (ZMP) en de Samenwerkende Organisaties West Papua (SWOP).

Oproep

De ondertekenaars van dit burger-initiatief roepen de Nederlandse regering op:

Bevorder dat onderzocht wordt of de benarde humanitaire, sociale, economische, culturele en mens-onterende situatie van de Papoea's mede wordt veroorzaakt door manipulatie van de "Daad van vrije Keuze" (Act of free choice) in 1969.

Minderheid in eigen land

Door de transmigratiepolitiek van Jakarta is de Papoeabevolking een minderheid in eigen land geworden. Er is sprake van: moord, verkrachting, marteling, vervolging en verdwijning. Honderdduizenden Papoea's zijn hier al slachtoffer van geworden.

Gezondheidszorg en kindersterfte

Er is een buitengewoon hoge kindersterfte: in de binnenlanden sterven 330 per 1000 kinderen voor het vijfde levensjaar. Het sterftecijfer van (zwangere) vrouwen is hoog en Indonesië kent de sterkste groei van HIV/Aids in Azië. De gemiddelde leeftijd is de laagste van Indonesië.
De belangrijkste oorzaken zijn de marginale leefomstandigheden, onvolwaardige voeding, gebrek aan schoon drinkwater en slechte toegang tot geschikte en vooral betaalbare gezondheidszorg.

Noodzakelijke, fundamentele voorzieningen

Honderdduizenden Papoea's in de binnenlanden beschikken niet over de meest noodzakelijke en fundamentele voorzieningen voor een menswaardig leven. Er is gebrek aan goede voorzieningen op gebieden van onderwijs en gezondheidszorg. Daarbij worden Papoea's te weinig betrokken bij de ontwikkelingen van hun leefgebied.

Grondpolitiek en biodiversiteit

Economische belangen brengen Indonesië er toe 40 miljoen hectare ongerept regenwoud in de Papua-provincies te gaan kappen. De Indonesische overheid geeft enorme concessies aan grote hout- en mijnbouwbedrijven. Bergen worden afgegraven voor het winnen van ertsen zoals koper en goud. Eeuwenoude bossen worden opgeofferd aan de winning van hout, gas en olie. De Papoea's profiteren hier niet of nauwelijks van en worden slachtoffers van dit beleid.

Bestuursapparaat

De invoering van de Speciale Autonomiewet die de Papoea's meer mogelijkheden zou moeten geven, functioneert niet. Mede daardoor is het bestuur over de Papuaprovincies ineffectief en inefficiënt, waardoor noodzakelijke verbeteringen niet worden bereikt.

Rapportages

Mensenrechtenorganisaties zoals Amnesty International en Human Rights Watch hebben geen toegang tot het gebied. Desondanks worden regelmatig rapportages gepubliceerd over schending van mensenrechten. De Nederlandse overheid ontvangt deze rapportages, maar behandeling in het parlement leidt niet tot maatregelen waardoor de situatie verbetert.
Het op 15 november 2005 gepresenteerd boek van professor P.J. Drooglever *"Een daad van vrije keuze. De Papoea's van westelijk Nieuw-Guinea en de grenzen van het zelfbeschikkingsrecht"* is nog nooit behandeld. Dit boek was nota bene het resultaat van een verzoek van de Tweede Kamer in 1999 aan de toenmalig minister van Buitenlandse Zaken.

Morele plicht

Nederland heeft tot 1963 het bewind gevoerd in het leefgebied van de Papoea's. De bevolking is beloofd en het beleid werd er op ingericht, dat het gebied vanaf 1970 een onafhankelijke staat zou zijn. Door een afgedwongen overdracht aan Indonesië en gemanipuleerde verkiezingen, is het gebied buiten de wil van de bevolking, uiteindelijk grondgebied geworden van de Republiek Indonesië. Nederland heeft de morele plicht zich intensief in te zetten om de
feiten rondom de gemanipuleerde verkiezingen openbaar te maken en bij te dragen aan de kwaliteit van het leven van de Papoeabevolking.

Burgerinitiatief ondertekenen

Wilt u dit burgerinitiatief voor een betere toekomst voor de Papuabevolking ondersteunen met uw handtekening? Klikt u dan op de volgende regel en klik nog eens naar de bijlage: http://nngprikbord.west-papua.nl/phpBB3/viewtopic.php?f=5&t=807&sid=ace374e3357462da852fdab0f627f2fb

---

Korte berichten

Boek over Troostmeisjes verschijnt ook in Japan

De Japanse uitgeverij Shinkyo Shuppansha steekt zijn nek uit door "Geknakte Bloem" van Marguerite Hamer-Monod De Froideville, het boek met getuigenissen van 'troostmeisjes' op de Japanse markt te brengen. Het boek vertelt de waargebeurde verhalen van acht vrouwen die gedurende de Tweede Wereldoorlog in het voormalige Nederlands-Indië door de Japanners gedwongen waren om als seksslavinnen te werken. Mark Murkus van Uitgeverij Elmar zegt: "Het is heel bijzonder dat dit boek in Japan gaat verschijnen. Daar heerst vooral ontkenning over deze zwarte bladzijde uit de Japanse geschiedenis". De burgemeester van Osaka heeft onlangs nog beweerd dat het "verschijnsel troostmeisjes" noodzakelijk was en dat dit bij oorlog hoort. De Japanse uitgever heeft de rechten voor publicatie in Japan verworven, nog

voordat de Nederlandse versie is verschenen. Murkus: “Het is een uitgeverij van Protestants Christelijke signatuur. Ze geven het boek uit vanuit sociaal-maatschappelijk perspectief, Prof. Dr. Muraoka, een Japanner die de geschiedenis van Japan goed kent en tevens de vertaling zal verzorgen. In Nederland verschijnt het boek op 13 augustus. De Japanse versie verschijnt in september en zal zowel op papier als digitaal worden uitgegeven. ***(Zie: Boekbespreking in deze Nieuwsbrief)***

Film over de Indonesische onafhankelijkheidstrijd

Op 17 augustus viert men in Indonesië Onafhankelijkheidsdag. De meeste Indonesiërs zien deze dag als een symbool voor de vrijheid die zij verkregen hebben ten koste van de Nederlandse kolonisten. Hoe leeft de herdenking voort in het collectieve geheugen van de Indonesiërs? Op 23 augustus vertoont CinemAsia als quarterly screening de Indonesische box office hit Hati Merdeka (Hearts of Freedom) in De Balie in Amsterdam. Deze film volgt een groepje Indonesische verzetsstrijders dat het opneemt tegen de Depot Speciale Troepen (DST) van de beruchte commandant Raymond Westerling. Na de film is er een talkshow met Ad van Liempt en Maarten Hidskes die dieper ingaan op de dekolonisatie van Indonesië.

Twee foto’s uit de film Hati Merdeka.

De afgelopen jaren is er veel gesproken over de laatste jaren van de kolonisatie van Indonesië, 1947- 1949, de eerste en tweede Politionele Acties. “Politionele Acties, een mooi woord voor oorlog” schreef journalist en historicus **Ad van Liempt**. Een besef dat pas laat in Nederland ging leven. Met de bewustwording van een echte oorlog kwamen de laatste jaren ook veel geluiden over oorlogsmisdaden naar boven, zoals de kwestie Rawagedeh vorig jaar en onlangs nog de geheimzinnig opgedoken foto’s van een executie. Met deze screening wil CinemAsia stilstaan bij de hedendaagse herdenking in Indonesië, door Indonesiërs. De film Hati Merdeka heeft internationaal verschillende prijzen in de wacht gesleept en is op een Hollywood-achtige stijl gemaakt met een briljante cast. Alhoewel de namen enigszins gefingeerd zijn, is het duidelijk dat in deze film de Indonesische kijk op de dekolonisatie wordt gegeven.

Na de film zal **Maarten Hidskes**, kleinzoon van een oud-DST-er, een pre-release presentatie van zijn boek geven waarin hij een deels bestaande briefwisseling onderhoudt met zijn opa die onder Westerling gediend heeft. Het gaat hier om nog nooit eerder gepubliceerde brieven, die een unieke toegang geven tot de beweegredenen van een oud-DST-er. Voorafgaand aan de film zal de journalist Ad van Liempt (tevens geestelijk vader van o.a. NOVA en Andere Tijden en expert op het gebied van de dekolonisatie van Indonesië) een introductie geven over de aanloop naar, uitvoering en nasleep van de Politionele Acties.

Na afloop van de film is voor het publiek de mogelijkheid om actief deel te nemen aan een talkshow met Ad van Liempt en Maarten Hidskes.

Film: Hati Merdeka (Hearts of Freedom) / Merah Putih III (Red and White III) Regisseurs: Yadi Sugandi en Conor Allyn Land: Indonesië 2011. Taal: Indonesisch, Engels ondertiteld Datum: vrijdag 23 augustus 2013 Aanvang: 20:00 uur. Locatie: **De Balie**, Kleine Gartmanplantsoen 10, Amsterdam. Tickets aan de kassa of www.debalie.nl. ***Trailer Hati Merdeka:*** http://www.youtube.com/watch?v=RbHGluyY8Kg

Frankfurter Buchmesse promoot Indonesische literatuur

Tijdens de Frankfurter Buchmesse, de grootste boekenbeurs ter wereld, staat in 2015 Indonesië centraal. Dit heeft de organisatie van de beurs bekendgemaakt. De Buchmesse roemt Indonesië om de rijke verhalentraditie, sterke proza en expressieve poëzie.

Pramoedya Ananta Toer

Door de Indonesische literatuur extra onder de aandacht te brengen, hoopt de organisatie dat meer Indonesische literatuur middels vertalingen het grote publiek zal bereiken. Men noemt in een persbericht Pramoedya Ananta Toer en Ayu Utami als voorbeelden van literaire kwaliteit en schoonheid. Indonesië heeft een levendige literaire scene. Veel auteurs van verhalen en poëzie zijn erg populair en brengen hun werk onder het publiek via zo’n 1000 uitgeverijen. *Bron: Indoweb.*

Maandthema Nostalgienet

In de maand augustus staat de digitale TV zender Nostalgienet in het teken van Nederlands-Indië. Kijkers kunnen

genieten van documentaires, speelfilms, oude Polygoon beelden en een speciale aflevering van treinen en spoorlijnen in de serie "Spoor door het Verleden". Zo komen onder andere de films "Rubber" en "Suikerfreule" en de documentaire "Indo Nu" aan bod. Ontvangt u digitale TV, kijkt u dan op http://www.nostalgienet.nl/onze-programmas/11-onze-programmas/82-nederlands-indie.html

Indonesië nu in top 3 van meeste internetgebruikers

Nog niet zolang geleden bestond het internetgebruik in Indonesië voor het grootste deel uit internetcafés. Nu is het land dankzij de gestage groei van de economie in de top 3 van de meest intensieve internetgebruikers terecht

gekomen. Dit succes is vooral te danken aan Facebook, dat onder de Indonesiërs ongekend populair is. En verder is er geen stad ter wereld te vinden, waar zoveel getwitterd wordt. Niet zo vreemd ook dat mega providers als Multiple en NING hun Aziatische hoofdkantoren in Indonesië gevestigd hebben. En van alle Twitterberichten over de gehele wereld is 2 % afkomstig uit Jakarta. Daarmee laat Jakarta steden als London en Tokyo ver achter zich. Indonesië was een van de eerste landen die de social media massaal omarmde. In 2002 lanceerde een Amerikaanse programmeur Jonathan Adams de website "Friendster.com", twee jaar voordat Facebook en Hyves het levenslicht zagen. Het duurde niet lang voordat het de drukst bezochte website in Indonesië werd. Inmiddels is deze site voorbijgestreefd door Facebook en Twitter, maar het heeft de Indonesische regering doen inzien, dat economische groei onlosmakelijk verbonden is met een goede internettoegang. In het Indonesische "Masterplan 2013-2027" wordt hier terdege rekening mee gehouden. Met een enorme voortvarendheid wordt in Indonesië nu een gigantisch glasvezelnetwerk aangelegd. Bovendien hebben alle zakenwijken overal gratis WIFI. Tevens is het staatsbedrijf Telkom druk bezig met het uitrollen van draadloos internet op ruim honderdduizend scholen verspreid over heel Indonesië. Ook op Bali en Lombok is nu een complete dekking.

USA verbiedt verkoop van kretek sigaretten

Als deel van het Amerikaanse beleid om het roken te ontmoedigen, hebben de Verenigde Staten de verkoop van kretek sigaretten verboden. Indonesië wil hiervoor compensatie, omdat het verbod in strijd zou zijn met afspraken binnen de Wereld Handels Organisatie

(WTO). Door deze maatregel loopt Indonesië jaarlijks zo'n 250 miljoen euro mis. De WTO en de Indonesische regering staan op één lijn in hun verweer tegen het verbod omdat de USA de in eigen land geproduceerde mentholsigaretten niet in de ban doet. De geschillencommissie van de WTO heeft de klacht gegrond verklaard en zal binnenkort uitspraak doen over de rechtmatigheid van het verbod en eventueel een financiële compensatie toewijzen.

Wedstrijd "Indisch koken in de 21e eeuw"

De Indische keuken is het hart van de Indische cultuur. En een cultuur die leeft, vernieuwt zichzelf. Daarom organiseert **Indisch 3.0** een kookwedstrijd voor professionele koks en hobbychefs. Deelnemers onderwerpen zich aan een deskundige jury, bestaande uit TV kok Lonny Gerungan, topchef Pascal Jalhay en chef en kookboeken-auteur Jeff Keasberry (de kleinzoon van de beroemde "Oma"). Het motto van de kookwedstrijd is: ***Men neme de smaak van toen, de ingrediënten van vandaag, de bereidingswijze van morgen en de passie om te koken…..***

Het is voor het eerste dat deze wedstrijd georganiseerd wordt, mede naar aanleiding van de door Indisch 3.0 eerder dit jaar gestelde vraag: "Wat zou er van de Indische keuken overblijven, als er geen vernieuwing zou zijn". De kookwedstrijd wordt gesponsord door de Indonesische ambassade. Op 19 augustus lanceert Indisch 3.0 de wedstrijdvoorwaarden en de te winnen prijzen. Meer informatie kan men verkrijgen via kirsten@indisch3.nl. En kijk dus vooral op 19 augustus op de website: www.indisch3.nl/kookwedstrijd

Opnieuw Japanse blunder

De Japanse vice-premier Taro Aso heeft veel ophef veroorzaakt door de opmerking dat Japan een voorbeeld

zou kunnen nemen aan de nazi's bij het moderniseren van de grondwet. Hij memoreerde aan de grondwet van de Weimarrepubliek, die zonder dat iemand het merkte en zonder dat het opviel door de nieuwe grondwet van de Nazi's werd vervangen. "Waarom leren wij niet van die tactiek", vroeg Aso in zijn toespraak. De Japanse regering is momenteel druk bezig met het aanpassen van de grondwet om zodoende meer militaire armslag te krijgen in geval van een conflict met China of Noord Korea. Opnieuw valt de hele wereld over een uitspraak van een Japanse politicus heen, die weer eens een ondoordachte uitspraak doet. De oppositie heeft het aftreden geëist van Aso, die zich daarop in bochten wrong om zijn uitspraken in te trekken en het betitelde als een "misverstand".

Alcoholverbod Indonesië

In sommige delen van Indonesië kan de verkoop en distributie van alcohol-houdende dranken worden verboden. Dit komt na een overwinning door Islamitische hardliners in het hoog-gerechtshof, zo meldt The Jakarta Globe. Sommige lokale overheden, waar de Islamieten invloedrijk zijn, hadden wetten geïntroduceerd waarmee een verbod op alcohol kwam. Deze wetten konden echter nooit worden afgedwongen vanwege een Presidentieel Decreet uit 1997. Dat decreet verbood lokale overheden om zelf regels te stellen. Echter een prominente Islamitische groep, het

Straks ook Tempo Doeloe?

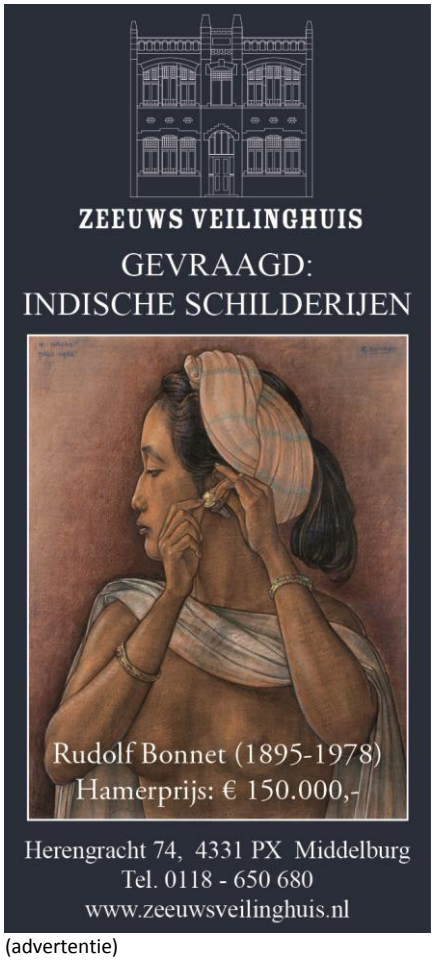
FPI, is erin geslaagd om dat besluit nietig te laten verklaren in een zaak bij het hooggerechtshof. Het hof motiveerde het als volgt: *"Het Hooggerechtshof heeft de door het FPI ingediende zaak aanvaard, omdat het Presidentieel Decreet de vrede en de openbare orde in Indonesische gemeenschappen verhindert".* "Alle moslims zijn dolblij", zegt Salim Alatas, de FPI leider in Jakarta, "de uitspraak zal generaties voor de negatieve invloeden van alcohol behoeden". De Jakarta Entertainment Establishment Association (APHI) is het oneens met de uitspraak. Zij menen dat een alcoholverbod de toeristische sector in Indonesië zal decimeren. De verkoop van alcoholhoudende dranken genereert ook een aanzienlijk deel van de belastinginkomsten van de staat.

Bomaanslag Boeddhistisch klooster

Bij een bomaanslag op het Klooster Ekayana in West-Jakarta zijn vorige week drie zwaargewonden gevallen. Het Boeddhistische klooster dat in 1995 werd geopend, is ernstig beschadigd. Volgens getuigen waren er twee zware explosies in het gebouw. Bij het doorzoeken van het klooster werd nog een derde bom gevonden, die niet is afgegaan. Hoewel niemand de aanslag heeft opgeëist, gaat de politie er vanuit dat er een Islamitische terreurgroep achter zit, die banden zou hebben met Islamitische extremisten in Myanmar. Naar aanleiding van deze aanslag is de beveiliging van beroemde toeristische trekpleisters zoals de Borobudur verscherpt. Rond de Borobudur, de populairste toeristische trekpleister van Indonesië, lopen de komende dagen tenminste 100 extra beveiligingsbeambte. Ook staat het leger stand-by om de Boeddhistische tempel uit de negende eeuw te

beschermen. Daarnaast zijn extra camera's opgehangen op het terrein van de tempel. Vorig jaar september werd de beveiliging rond de tempel ook al aangescherpt na aanwijzingen voor een terroristische aanslag. Het zou niet voor het eerst zijn dat er een aanslag op de Borobudur wordt gepleegd. In 1985 werden 9 stupa's vernietigd door een bomaanslag, ook gepleegd door extremisten.

(advertentie)

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar gedichtenbundels **"Mijn waarheid"** en **"Verlossing van de schaamte en de schuld"** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij openhartig schrijft zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Mary-Jane heeft de redactie van de NICC Nieuwsbrief toestemming gegeven en voelt zich zeer vereerd voor het publiceren van haar gedichten. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij Bol.com en Uitgeverij Free Musketeers: www.freemusketeers.nl

Verborgen

De deur staat op een kier
Ik ga stilletjes naar binnen
Het is stil hier
Ik voel me net een indringer

Zachtjes roep ik je naam
Ik hoor zacht gefluister
In de schaduw zie ik je staan
In het halfduister

Kom maar naar voren
Vraag ik je op vriendelijke toon
Je lijkt een beetje verloren
Het voelt zo ongewoon

Hoe lang heb je daar staan wachten
Met die deur op een kier
Alsof je me al jaren verwachtte
En nu ben ik eindelijk hier

Je zet aarzelend een stap vooruit
Schichtig staan je ogen
Je steekt je handje naar me uit
Maar je blijft heel ingetogen

Ik neem je handje voorzichtig aan
Bekijkje nu helemaal in het volle licht
Je ziet er zo verwaarloosd uit
Hebt vieze strepen op je gezicht

Ik besluit me over je te ontfermen
Ik zal je voortaan verzorgen
Ik zal je voortaan beschermen
Niemand houdt je meer verborgen
Je bent nu bij mij

Bundel: "Verlossing van de schaamte en de schuld", 2009.

Recept van de maand

Sajur Oblok Oblok

Gerecht van estoofde groenten in kokosmelk met garnalen

Ingrediënten:

1 aubergine, 1/2 bosje kouseband, wat witte kool, 1/2 blok tempeh, 2 groene lomboks, 5 petehbonen, 3 rode uien, 4 teentjes knoflook, 1/2 blok trassi, 1 tl. laos, 1 tl. ketoembar, 2 tl. djahé, 2 tl. tamarinde, 2 blaadjes salam of laurier, 2 tl. palmsuiker of bruine suiker, 5 dl. kokosmelk, 200 gram grote garnalen (staartjes afhalen) bouillonblok, 5 dl. water, snufje zout.

Bereiding:

Snipper de uien en hak de knoflook fijn. Snijd de aubergine in blokjes en de kouseband in stukjes van ca. 5 cm. Snijd de witte kool grof en de tempeh in blokjes van ca. 2 c. en frituur deze in

hete olie goudbruin in de wok. Schep ze eruit en laat ze uitlekken op keukenpapier. Fruit de uien glazigen meng de knoflook er doorheen. Voeg dan de trassi (verkruimelen) en de specerijen erbij. Snijd de lomboks in ringetjes en dit met de palmsuiker toevoegen. Dan het water toevoegen met een bouillonblok en de salamblaadjes en tamarinde. Dan de groenten toevoegen en op het laatst de garnalen en petehbonen. Dan de kokosmelk en de gefrituurde tempeh erbij en laat alles ongeveer 15 minuten zachtjes pruttelen. Af en toe omroeren.

Lekker als bijgerecht of alleen met witte rijst en atjar ketimoen.

Selamat Makan

INDISCH PLATFORM **z o e k t d o n a t e u r s**

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag
www.indischplatform.nl info@indischplatform.nl

Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

Schikking weduwen Zuid-Sulawesi

Nederland heeft een schikking getroffen met tien weduwen van wie de mannen in 1946 en 1947 door Nederlandse militairen op Zuid-Celebes, op het huidige Sulawesi, zijn doodgeschoten. De weduwen krijgen ieder een financiële compensatie van 20.000 euro en de Nederlandse ambassadeur zal openbaar excuses aanbieden namens de Staat.

In april liepen onderhandelingen tussen de weduwen en het ministerie van Buitenlandse Zaken op niets uit. Toen werd de vrouwen een bedrag van 10.000 euro per persoon aangeboden en schriftelijke excuses.

Excuses

De advocaat van de tien weduwen in Zuid-Sulawesi, Liesbeth Zegveld, is blij met de schikking die is getroffen: "Ik heb de vrouwen gesproken en zij voelen zich rijk. Maar voor hen zijn ook de excuses heel belangrijk".

Eerder kregen weduwen in de zaak Rawagedeh ook compensatie. Na een jarenlang proces werden zij in 2010 door de rechtbank in Den Haag in het gelijk gesteld in hun claim tegen de Staat. De weduwen kregen 20.000 euro per persoon en de Nederlandse ambassadeur bood in het openbaar excuses aan aan de nabestaanden.

Volgens Zegveld kan voorkomen worden dat nu nieuwe zaken zich aandienen: "Mijn boodschap aan de minister is om nu voor alle slachtoffers van de standrechtelijke executies excuses te maken en zich nu niet te beperkingen tot Zuid-Sulawesi, zodat het een oprecht gebaar is en we het dossier een keer kunnen sluiten."

Zuiveringsactie

Het bloedbad in 1946 en 1947 op Zuid-Celebes door de troepen van kapitein Westerling was een van de dieptepunten van de strijd tussen het Nederlandse leger en de Indonesische opstandelingen. Westerling kreeg de opdracht om de openbare orde te herstellen.

Tijdens de zuiveringsactie vielen volgens de Indonesische autoriteiten tienduizenden doden. Een deel van de slachtoffers werd zonder proces standrechtelijk geëxecuteerd. Andere bronnen spreken van een veel lager aantal.

(advertentie)

Niet weggooien…..

Op woensdag 14 augustus besteedt het Museon aandacht aan erfgoed van de Tweede Wereldoorlog in Zuid-Oost Azië. Belangstellenden kunnen vragen stellen over voorwerpen, tekeningen of documenten die zij uit die periode in bezit hebben.

Advies bij uw voorwerpen

Op 14 augustus zijn de medewerkers van het Museon van 13.00 tot 17.00 uur beschikbaar om uw vragen te beantwoorden over voorwerpen, tekeningen en documenten uit de Tweede Wereldoorlog.
De medewerkers kunnen meer vertellen over mogelijke herkomst en over restauratie. Daarnaast geven zij desgewenst advies over schenking of nalating aan een museum of archief. Iedereen met een voorwerp uit de oorlog is welkom, maar speciale aandacht is er voor voorwerpen die te maken hebben met de Tweede Wereldoorlog in Zuid-Oost Azië.

Nationale Collectie

Het Museon beheert in Nederland de belangrijkste collectie kamprelicten uit de Japanse bezetting van Zuid-Oost Azië. Meer dan 7500 tekeningen, voorwerpen en documenten vormen de levende herinnering van vele duizenden Nederlanders aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië.

Deze collectie maakt deze belangrijke periode uit de geschiedenis tastbaar voor jongere generaties. Inhoudelijk mist het Museon nog objecten uit de periode waarin de Indonesiërs hun afhankelijk bevochten en de Nederlandse regering zich keerde tegen deze vrijheidsstrijd (De Bersiap-periode). Het Museon is gericht op zoek naar objecten uit deze tijd.

'Niet weggooien'

Het doel van de actie 'Niet weggooien' is om voorwerpen en documenten uit de oorlogsjaren te bewaren voor de toekomst. Nog altijd duiken namelijk bijzondere objecten uit de Tweede Wereldoorlog op. Soms bij een verhuizing, soms bij de verbouwing van een woning of zomaar bij het opruimen van een zolder. Variërend van een stapeltje brieven of foto's, tot dagboeken, documenten of een voorwerp.
Bij de speciale actiedagen van 'Niet Weggooien!' zijn de afgelopen jaren bijzondere voorwerpen ontdekt. De actie 'Niet Weggooien!' is een initiatief van alle musea, archieven en instellingen die zich met de Tweede Wereldoorlog bezig houden. Meer informatie is te vinden op www.actienietweggooien.nl en via: www.museon.nl

---

Wereldrecord langste rijsttafel een feit

De lnagste rijsttafel ter wereld is een feit en vermeldinmg in het beroemde Guinness Book of Worldrecords volgt. Dit is het resultaat van een enorme inspanning onder de bezielende leiding van topkok Lonny Gerungan. Op dit fantastische evenement wordt met plezier en trots teruggekeken. Annemarie Rulos v.d. Berg van "Child Support Indonesia": "Het was heel speciaal om met zoveel vrijwiilligers zo'n groot spectakel op te zetten voor het goede doel".

Opbrengst voor Child Support Indonesia

Het hele evenement was uniek, zowel de voorbereidingen als de uitvoering. Nooit eerder is iets dergelijks georganiseerd en dat maakte het natuurlijk extra spannend. Honderden klilo's vlees, kisten vol met groenten, om maar niet te spreken over de 1800 eieren die eerst gekookt moesten worden en toen stuk voor stuk met de hand pellen. Een mega klus. "Het meest bijzondere en emotionele moment was, toen we voor 1200 mensen het eten op tafel hadden staan. Toen drong het tot ons door: we hebben het gehaald; het record is binnen", aldus Annemarie.

Het evenement was georganiseerd door Lonny Gerungan, Gerritsen

Lonny Gerungan: koken voor 1200 mensen

Events en Child Support Indonesia. Het doel was om naast natuurliojk het record, geld op te halen voor het goede doel, namelijk school-opleidingen voor kinderen in Indonesië, die dat zonder deze steun niet zouden kunnen. Op de vraag of er in de toekomst meer van dit soort acties te verwachten zijn, antwoordde Annemarie: “Deze vraag heb ik de afgelopen dagen al vaak gesteld gekregen. In principe was dit een eenmalig evenement. Desalniettemin betrap ik mijzelf er regelmatig op, dat ik al nadenk over een eventuele volgende keer. Maar er zijn nog helemaal geen plannen in die richting, hoor”. Lachend voegt ze er aan toe: “Maar we gaan natuurlijk wel gewoon door met de jaarlijkse Pasar Toko Neba, die hetzelfde doel heeft: geld genereren voor kinderen in Indonesië”.

Lange rijen smulpapen voor het goede doel

De actie heeft voor Child Support Indonesia een bedrag van € 14.000 opgebracht. Geld dat de stichting goed zal besteden. Child Support Indonesia is de nieuwe naam voor Stichting Anak Anak Batam. Zie ook: www.childsupportindonesia.nl

---

Wel eens gedacht aan adverteren in deze Nieuwsbrief?

Vraag vrijblijvend onze gunstige advertentietarieven aan!

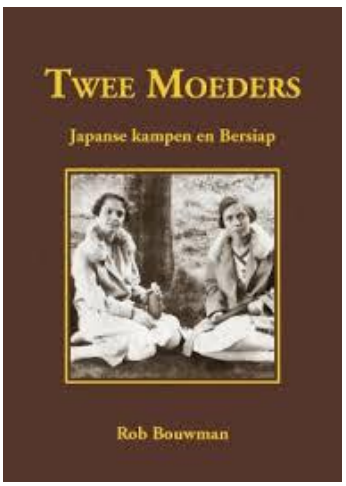
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Boekbespreking, *e*-Books, CD & DVD, presentatie & signeren

Oude onbekenden – Charlotte Laarman. In de loop van zestig jaar hebben circa 1 miljoen mensen uit de voormalige Nederlandse koloniën hun weg gevonden in Nederland. Door de migratie van Indische Nederlanders, Molukkers, Surinamers en Antillianen kwam een ontmoeting tot stand tussen “oude bekenden”. Dit leidde tot reflecties over de collectieve identiteit van de Nederlanders en het lidmaatschap van postkoloniale migranten van de Nederlandse natie. Oude bekenden analyseert hoe ambtenaren, politici, pressiegroepen, wetenschappers en journalisten in een steeds wisselende samenstelling een rol speelden in de debatten. Door hun keuze van woorden, termen, argumenten, metaforen en beelden die gedeeltelijke reproducties waren van de koloniale discours, stuurden of beïnvloedden zij het beleid. Deze studie laat zien op welke wijze dat taalgebruik van invloed is geweest op de in- en uitsluiting van migranten. *Adviesprijs: € 29,00.*

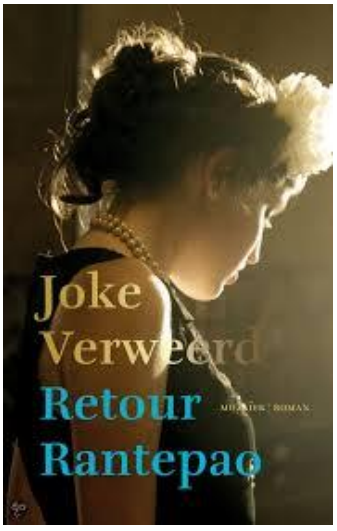

Twee moeders – Robert Bouwman. Twee moeders vertelt over de ervaringen in de bedreigende Bersiap tijd in Soerabaja, de slag om Soerabaja en de gedwongen aftocht naar Soemobito, één van de republikeinse concentratiekampen voor degenen die

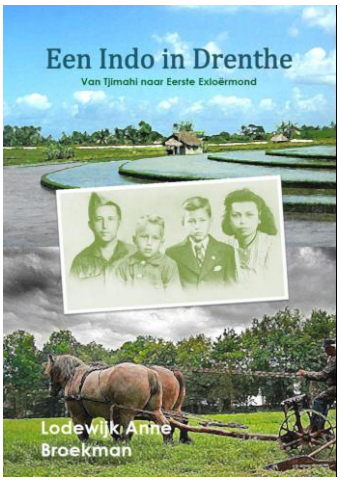
niet gezien werden als volbloed Indonesiërs. Bouwman vertelt het verhaal aan de hand van twee dagboeken van zijn moeder over de kamptijd in de kampen De Wijk in Malang, Karang Panas en dan Lampersari in Soerabaja. De bevrijding volgde pas in juni 1946. Het boek geeft niet alleen een goed beeld over het leven in die tijd, maar ook een analyse van de geschiedenis van de Bersiap, die nagenoeg onbekend is gebleven in Nederland. In het boek is een Nawoord opgenomen dat een samen-vattinmg geeft van de vele reacties van mensen die de Japanse kampen en de Bersiap in Soerabaja hebben overleefd. *Adviesprijs: € 15,00.*

Retour Rantepao – Joke Verweerd. Wat is het waard om een mens van twee werelden te worden? Wouter en Ine hebben dertig jaar geleden de keuze gemaakt om met hun jonge dochtertje Mirjam naar Rantepao in Indonesië te vertrekken, de zending in.

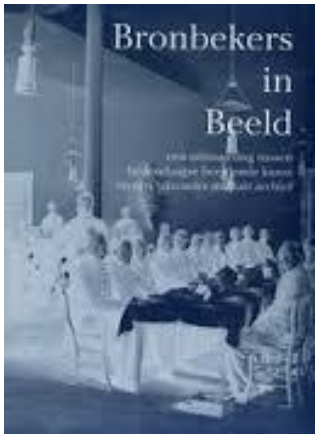
Na een dramatische gebeurtenis keert het gezin terug naar Nederland. Alle drie hebben ze veel moeite om weer hun draai te vinden. Als Mirjam later de kans krijgt om weer terug te gaan naar Rantepao om haar pleegbroer Firman op te zoeken, heeft ze het vermoeden dat ze zwanger is. Toch laat ze haar ouders en Jeroen achter en maakt ze een zware reis naar de buitengebieden in Indonesië. Deze keuze van Mirjam maakt dat Wouter en Jeroen elkaar op een bijzondere manier leren kennen. Tegelijk heeft Mirjams reis een louterende werking op hen allemaal. Een aangrijpende roman over de betekenis van liefde en wat het betekent om los te laten. *Adviesprijs: € 19,90.*

Een Indo in Drenthe – Lodewijk Anne Broekman. Dit autobiografisch boek gaat over de geschiedenis, de belevenissen en de gevoelens van een man die midden in de ellende van de Jappenkampen is geboren. Als jong knaapje moest hij afscheid nemen van zijn vader die – geboren in de Nederlandse provincie Drenthe – in Indonesië is overleden als gevolg van zijn dwangarbeid aan de Birma-Siam

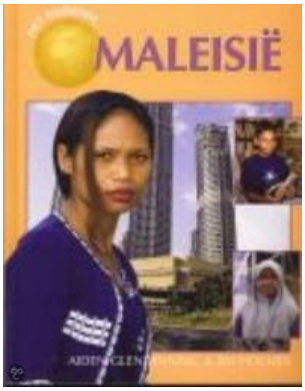
Spoorlijn. Het verhaal geeft inzicht in het leven zoals dat was voor de inval van Japan en het kampleven dat daarna kwam. Ook de repatriëring n aar Holland en de aankomst in Drenthe wordt van dichtbij beschreven. Een persoonlijk verhaal dat begint in de bange dagen in Indië en zich vandaar verplaatst naar het landelijke leven in Drenthe. Daar blijkt hoe de tragische gevolgen van het traumatische verleden zichtbaar worden in het heden. *Dit boek is alleen te bestellen via de website:* http://www.indo-in-drenthe.nl/
Prijs: € 12,95.

Bronbekers in beeld – Andree v.d. Kerckhove, Ries Roowaan, Pieter Roelofs en Max Meijer. De levensverhalen van zeven veteranen, die tussen 1863 en 2013 op Bronbeek hebben gewoond, zijn door hedendaagse kunstenaars gebruikt als inspiratiebron voor zeven kunst-werken. Kleine monumenten voor zeven mannen die een schakeltje waren in onze koloniale geschiedenis en de militaire macht waar die op gebaseerd was. Via die kleine verhalen

van de veteranen zien we een glimp van het historische geheel van de koloniale geschiedenis in Nederlands-Indië. Het boek maakt een verbinding tussen twee ogenschijnlijk gescheiden werelden: vroeger en nu, patria en kolonie, burger en militair, actuele kunst en lineaire geschiedenis, feiten en verbeelding. *Adviesprijs: € 19,95.*

Het moderne Maleisië – Jim Holmes en Aiden Glendinning. De Petronas-torens, die de skyline van Kuala Lumpur domineren, staan symbool voor de welvaart van Maleisië. Het land is sinds de crisis van 1997 goed doorstaan en is in rap tempo een wereldleider op het gebied van hightech industrieën aan het worden. Maar kunnen we het nog steeds de “Parel van de Oriënt” noemen? Kan het zijn kwetsbare ecosystemen voldoende beschermen? Zal de economische groei de hele multiculturele bevolking van Maleisië

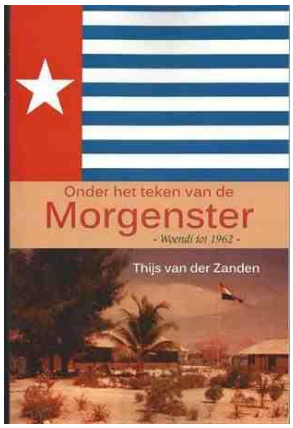
ten goede komen? In dit boek maakt de lezer kennis met de bevolking van Maleisië, van een reisleider tot een bodemwetenschapper. Lees over hun leven en hun werken. *Adviesprijs: € 15,00.*

Boven de boerenkool – Bart Rijnhout. Dit boek vertelt de geschiedenis van de Marineluchtvaartdienst en de Koninklijke Luchtmacht in Nederlands Nieuw Guinea, in de periode 1949 tot 1962. De opbouw van de MLD begon met een handvol oude, opgevlogen PBY Catalina's, die nog uit Nederlands-Indië waren overgevlogen. Door toenemende druk van Indonesië, dat aanspraak maakte op Nieuw Guinea, werd de luchtverdediging van steeds groter belang. In dit boek worden verder diverse vliegtuigen behandeld,

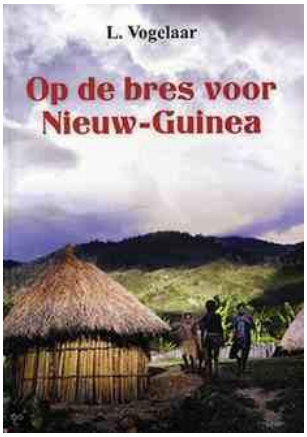
waarmee destijds al of niet succesvol gevlogen werd. Het toenemend aantal Indonesische infiltraties noopte de MLD en de KLu tot het uitvoeren van vele missies, waarbij confrontaties met de Indonesische strijdkrachten ter land ter zee en in de lucht niet uitbleven. Boven de boerenkool geeft deze bijzondere geschiedenis de aandacht die het verdient. Rijk geïllustreerd met vele foto's. Uitsluitend te bestellen via: http://www.lanasta.nl/Shop/product/113/boven-de-boerenkool.html
Prijs: € 38,96.

Onder het teken van de Morgenster – Thijs v.d. Zanden. De auteur werd in 1960 voor een jaar uitgezonden als dienstplichtig militair naar Nieuw Guinea. Hij dient voornamelijk op Biak en Woendi als infanterist. Hij beschrijft de Papua's en hun achtergrond, het beveiligingspeloton en de Koninklijke Luchtmacht.

Daarnaast zijn er persoonlijke verhalen opgenomen van diverse sobats en commando's, infanteristen en piloten. Opvallend is de terughoudende manier waarop hij alles onder woorden heeft gebracht. Daardoor maakt het een realistische indruk. Het boek vormt een manifest van een tijd die al ver achter ons ligt, maar die niet vergeten mag worden. *Dit boek is te bestellen via:* ml.vdzanden@planet.nl *of:* http://boekscout.nl/shop/ViewProduct.aspx?bookId=3471
Prijs: € 19,95.

Op de bres voor Nieuw-Guinea – L. Vogelaar. In dit boek aandacht voor het werk van Nederlanders op hun laatste eiland in de Oost. Als militair, als zendingswerker, of in overheidsdienst. De schrijver doet op heldere wijze verslag van de politieke

gebeurtenissen vanaf de Indonesische onafhankelijkheid tot en met de overdracht van Nieuw Guinea. In tien hoofdstukken passeren vele herinneringen de revue, die samen een stukje geschiedenis vertegenwoordigen waarop scholen in Nederland nooit aandacht aan besteed is. *Adviesprijs: € 24,90.*

e-Books, CD & DVD,

Bandoeng – Bandung. F. Springer. Chris Regensberg, een uitgerangeerd politicus, reist met een handelsdelegatie naar Indonesië. Hij is daar geboren en getogen en heeft er in een Jappenkamp gezeten. Dat verleden heeft hij verdrongen. Maar langzaam komt het oude Bandoeng terug. Dit luisterboek is opgenomen op twee CD's en voorgelezen door Eric Schneider, een broer van F. Springer en geboren in Batavia in 1934. Binnenkort zal Schneider zijn debuut

maken met zijn eerste boek: “Een tropische herinnering“. *Luisterboek op dubbel CD. Verschijnt medio september 2013. Adviesprijs: € 12,95.*

Ons laatste oorlogje – John Jansen van Galen. In 1962 bezocht de Amerikaanse minister Bobby Kennedy Nederland om duidelijk te maken dat er niet op Amerikaanse steun gerekend hoefde te worden in het conflict met Indonesië over Nieuw Guinea. Troepenschepen brachten “onze jongens” naar de barre kusten van het gebiedsdeel. In de jungle schuilden de Indonesische infiltranten, die Nieuw Guinea moesten bevrijden van “het koloniale juk”. De eerste slachtoffers vielen. Joseph Luns speelde blufpoker en de taal van Soekarno werd steeds krijgszuchtiger en een oorlog leek onvermijdelijk. Op het nippertje maakte het akkoord van New York in augustus 1962 een einde aan de dreiging en aan alle illusies van de Papuabevolking. *E-book, te koop via eBook.nl, Apple en Kobo. Prijs: € 4,99*

De in deze rubriek besproken boeken, CD’s en DVD’s zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel,tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL

www.vanstockum.nl

C R E A P R O

VERTALINGEN

Den Haag

(official sponsor van Stichting Nederlands Indisch Cultureel Centrum)

Vertalingen van en naar alle talen en de moedertaal
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en commercieel
Snelheid en kwaliteit tegen een redelijke prijs

SINDS 1989 HET VERTAALBUREAU DAT U ZORGEN UIT HANDEN NEEMT

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 * - fax: 070-362 56 64

@: creapro@worldonline.nl W: www.creapro.myplaces.nl

D A T I S A N D E R E T A A L...!

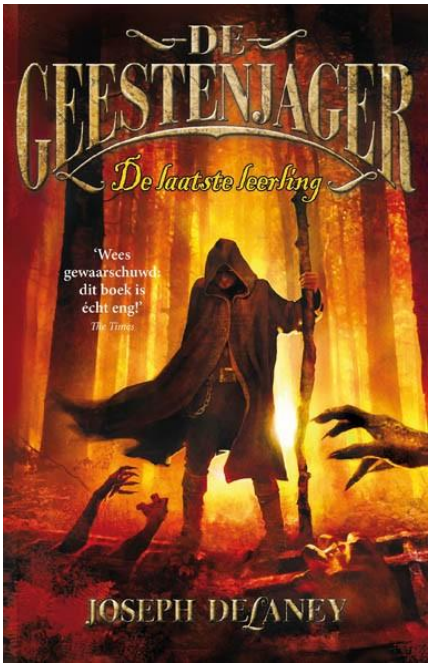
In de vakantie meer tijd om te lezen

door: Chinook de Deugd

Deze keer schrijf ik over een boek wat ik aan het lezen ben. Omdat het momenteel vakantie is heb ik meer tijd heb om me te verdiepen in een boek, Ik houd van lezen omdat je dan in een andere wereld zit. Ik lees daarom ook heel veel. Ik ben net begonnen aan een nieuwe serie.

Ik raad iedereen van mijn leeftijdsgroep (12 tot 15) deze spannende serie aan. Ook voor volwassen is het een leuke serie want mijn moeder was erin begonnen en heeft inmiddels al de eerste 3 series uit en is gelijk op zoek gegaan naar deel 4 maar helaas. De boekenserie heet De geestenjager en bestaat uit zes delen. Delen 1 t/m 3 zijn beschikbaar 4 t/m 6 zijn op dit moment niet verkrijgbaar.

Het eerste boek heet “De laatste leerling”. Het gaat over Thomas J Wachter of Tom en de geestenjager Johannes Gregorius. Tom is de zevende zoon van de zevende zoon en daarom heeft hij een speciale gaven hij kan dingen zien waar andere blind voor zijn. Tom leefde met zijn zes broers op een boerderij. De oudste broer erft de boerderij en de jongere broers krijgen werk bij mensen van wie de boer nog iets te goed heeft. Dus Tom krijgt een proefmaand bij de geestenjager om te kijken of hij dit werk aan kan en alleen een zevende zoon van een zevende zoon kan een geestenjager worden. Sorry, dat ik niet veel kan vertellen want anders verklap ik te veel en is er geen reden om het boek zelf te lezen.

Het is een leuk en spannend boek. Het is niet voor bangerds want er zijn wel serieuze onderwerpen zoals sterfgevallen en dingen van paranormale aardt, heksen, mensenoffers, dierenoffers en bloedoffers. Het is een boek waar je makkelijk in kan komen. De andere boeken vertellen niet veel over de voorgaande boeken. Het speelt zich waarschijnlijk af in de middeleeuwen gezien de manier hoe mensen leven en dat er geen technologie is. Het is natuurlijk fantasie omdat er dingen zijn zoals Boemannen en Ogers. Dit boek spreekt mij vooral aan vanwege de onderwerpen de schrijfwijze en de titel.

Dit is de nieuwste serie waar ik aan ben begonnen ik heb meerdere series boeken Nederlands en Engels. Het zijn allemaal leuke boeken en er zijn de volgende series die ik al gelezen heb: Fantasia, Beast quest, De grijze jager, De gladiator, De broederband, Terug in de tijd en The Tales of Avantia. Ik heb nu al heel wat boeken op mijn plank staan. En ik ben nog lang niet klaar met verzamelen. Er zijn ook een collectie dierenboeken en geschiedenisboeken.

Ik vind het belangrijk dat iedereen blijft lezen want niet alles kan virtueel zijn en het heeft ook effect op je spreekwijze. Boeken zullen ook nog wel een tijdje blijven tot dat alles virtueel is dus het blijft handige om te lezen en het is een goed tijdverdrijf. Ik vind het ook leuker om een volle boekenplank te hebben dan een volle e-reader.

De auteur van de serie De Geestenjager is Joseph Delaney en de uitgeverij is de Fontein. De genres zijn. Fantasie, thriller en mythologie. Momenteel ben ik zelf bezig in Deel 2 De Vloek. Dit is ook een spannend deel. Het leuke van deze serie is dat elk boek losstaat van het vorige maar er wel op aansluit.

Jongerenprogramma Indië-Herdenking Den Haag

Op donderdag 15 augustus 2013 vindt de jaarlijkse herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost-Azië plaats in Den Haag, bij de Vijverpartij. Op deze dag organiseert het Museon in Den Haag een speciaal jongerenprogramma, in samenwerking met de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 en Stichting Gastdocenten WOII.
Jongeren tussen de 10 en 15 jaar kunnen hier gratis aan deelnemen. Centraal in het programma staat het leven buiten de Japanse interneringskampen in de Tweede Wereldoorlog, in het voormalig Nederlands-Indië. Aansluitend vindt er een herdenkingsceremonie bij het Indisch Monument plaats.

De Tweede Wereldoorlog in Zuidoost-Azië

Nadat de volbloed Nederlanders in kampen waren opgesloten ging het Japanse bestuur in april 1943 over tot een speciale registratie van niet-geïnterneerde Indische Nederlanders. Japanse ambtenaren bepaalden tot welke groep iemand hoorde en in twijfelgevallen was vooral de kleur van de ogen en het haar doorslaggevend. Zo kon het gebeuren dat het ene familielid werd geïnterneerd en het andere buiten de kampen bleef, een buitenkamper werd.

Het programma van de dag zal er als volgt uitzien:

09.45 uur: Verzamelen in het Museon
09.50 - 09.55 uur: Welkom door Marie Christine van der Sman, directeur van het Museon
09.55 - 10.20 uur: Buitenkampers vertellen over hun oorlogsherinneringen pauze met consumptie
10.35 - 11.00 uur: Rondleiding door de tentoonstelling Buitenkampers, de kleur van overleven onder leiding van Joke van Grootheest, conservator van de collectie 'Nederlanders in Japanse kampen'.
10.55 - 11.25 uur: Wat betekent het Indisch Monument? De kinderen maken een tekening, schrijven een gedichtje of een wens op een kaartje dat aan een bloem wordt bevestigd die later bij het monument zal worden gelegd.
11.30 uur: Vertrek met de bus naar het Monument, waar alle kinderen een bloem leggen. Bij aankomst bij het monument krijgen de kinderen een lunchpakket. Na de kranslegging gaan de kinderen met de bus naar het World Forum, waar de ouders/verzorgers hun kind(eren) om 13.30 uur weer kunnen ophalen.

Klik hier voor de flyer

Interessant om een keer mee te maken? Meld je dan aan bij **wmeinders@museon.nl** , tel 070 3381427
Aanvullende informatie over oorlogsmusea in Nederland vindt u op **http://tweedewereldoorlog.nl**

Korte berichten

Wij zijn op zoek naar jong aanstormend talent

In de rubriek ***"Just4Kids"*** hebben we dit jaar al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en daar zelfs al mee op het podium stonden. Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of een kunstschilder of tekenaar. Misschien ook wel een….. Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 8 tot ca. 14 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een leuk geheel van. **Stuur je reacties dan naar: info@indisch-centrum-denhaag.nl DOEN HOOR…..!!!**

Boeken, e-books/cd/dvd

Een mooi plekje – Thé Tjong-Khing. ***Kids vanaf 4+.*** Schaap en varken trekken op een dag de wijde wereld in. Ze gaan op zoek naar een plek om een huis te bouwen. Onderweg komen ze Konijn, Eekhoorn, Gans en Haan tegen. Allemaal worden ze gevraagd om mee te zoeken naar een mooi plekje voor het huis. Het valt niet mee om een plek te vinden die voor iedereen geschikt is, maar uiteindelijk wordt het toch gevonden. Samen bouwen ze een huis waar ze nog heel lang en gelukkig zullen wonen. Een boekje met

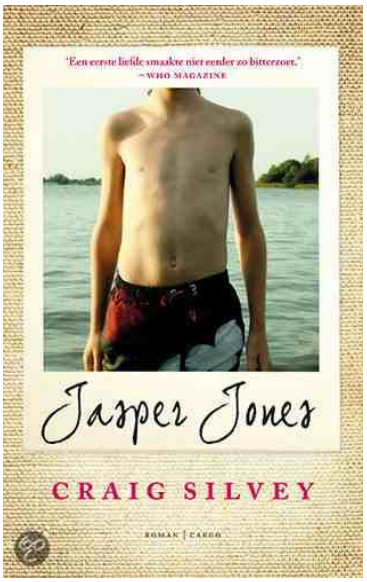
prachtige tekeningen van de bekende tekenaar Thé Tjong-Khing; alleen daarvoor wil je dit boek al hebben. Dit boekje hoort in de serie "Gouden Boekje"en kost € 6,50.

Het geheim van het woeste water – Chris Bos. *Kids vanaf 6+.* Felix is net aangekomen op een camping in Frankrijk, als hij Charlie ontmoet. Zij haalt hem over mee te gaan een riviertje. Aan de overkant is het Zwitserland, zegt ze. Ze waden door het riviertje naar de overkant. Dan stelt Charlie voor om een hut te bouwen en er vanavond in te slapen. Felix heeft al gauw door dat Charlie allerlei wilde plannen bedenkt en nergens bang voor is. Felix maakt zich wel een beetje zorgen om die wilde plannen, maar war hij geen zorgen om heeft is om de volgende dag weer

terug te gaan naar de camping. Maar dan blijkt dat het grootste probleem te zijn. In de nacht is het hard gaan regenen en 's morgens is het kalme riviertje verandert in een woeste kolkende watermassa. Zelfs het bruggetje verderop heeft het begeven. Felix en Charlie maken dan een complete survivaltocht om weer op de camping te komen. Het boek kost: € 12,95 en als *e*-book € 9,99.

Jasper Jones – Craig Silvey. *Kids 12+.* Wanneer Jasper Jones midden in de nacht bij Charlie Bucktin om hulp komt vragen, verandert alles. Eigenlijk kennen ze elkaar niet eens, maar toch besluit Charlie om Jasper te helpen. Ze

vertrekken en zijn er getuige van dat Laura verdwijnt. Die verdwijning moet wel geheim blijven, want als één zich verspreekt, kunnen ze hun vrijheid wel op hun buik schrijven. Dan blijkt dat de verdwijning van Laura zeker niet de enige gebeurtenis is die het dorp op z'n kop zet. Als Jasper dan ook nog eens verliefd wordt op Eliza, het zusje van Laura, dan is de beer pas echt los. Zullen ze ooit achter de waarheid komen? En zal het ze lukken om uit handen van de politie te blijven? Een lekker dik en spannend boek voor € 13,99 en het *e*-book kost € 7,99.

De in deze boekenrubriek besproken
Boeken, *e*-books, CD's en DVD's
kun je bestellen bij: **www.paagman.nl**
paagman
*Kinderboekwinkel *Villa Paagman**

Recept

Dadar-Isi

Een lekkere Indische omelet

Ingrediënten:
8 eieren, 1 tl. aromat, mespunt nootmuskaat, 1 tl. suiker, klein scheutje koffiemelk. ***Voor de vulling:*** 300 gram hoh gehakt, 2 el. boter, 1 prei, 2 sjalotten of 1 rode ui, 5 takjes bladselderij, 1 lombok of 2 tl sambal, 2 tl kerriepoeder, 2 tl djahé, snufje zout.

Bereiding:
Kluts de eieren met de aromat, suiker, nootmuskaat en koffiemelk lekker schuimig met een garde. Bak hiervan 4 omeletten. Roerbak het gehakt los in de boter in een wok. Was en snijd de prei, bladselderij, sjalotten en lombok heel fijn en roer dit met de kerriepoeder en djahé en zout door het gehakt en laat even sudderen, maar laat de prei niet te gaar worden. Doe de vulling op één helft van de 4 omeletten en vouw de andere helft er

overheen. Warm nog even na in de koekenpan of in de oven. Lekker met witte rijst, sambal goreng boontjes en atjar.
Variatietip: doe evt. een scheutje ketjap manis en gehakte cashewnoten door de vulling. ***Selamat Makan.***

Agenda

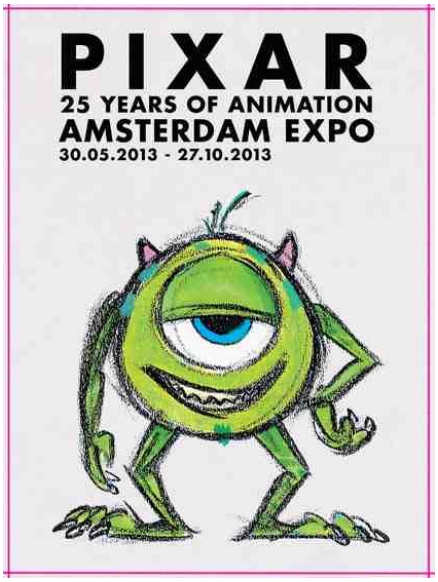
Alle Kids aan dek! – Iedere dag. Tot en met 18 augustus zijn er voor kids in diverse leeftijdsgroepen allerlei hele leuke activiteiten in het Scheepvaartmuseum in Amsterdam. Voor de jongsten tot 7 jaar is er een programma dat begint om 12.00 uur of om 14.00 uur. Voor de kids vanaf 7 tot 12 jaar is er een actief buitenprogramma dat begint om 13.00

of om 15.00 uur. Met een museumkaartje kun je gratis meedoen. Belangrijk is wel dat je op tijd aanwezig bent, want de groepen zitten al gauw vol. Je kunt tevoren op dezelfde dag ook reserveren bij de infobalie (wel zo handig). En het leuke is, niet alleen voor de kids is er van alles te doen, maar ook voor je ouders (ben je lekker even van ze af…..). Het Scheepvaartmuseum is aan het Kattenburgerplein 1, 1018 KK Amsterdam, Tel: 020-5232222. Meer informatie is te vinden op de website: www.scheepvaartmuseum.nl.

Open Kinderatellier – Op iedere zondagmiddag In het Haagse Gemeentemuseum is elke zondag voor kinderen vanaf 5 jaar de mogelijkheid om aan een leuke workshop mee te doen. Het is gratis en ieder kind mag zelf weten wat hij of zij voor kunstwerk wil maken. En dat mag je dan natuurlijk ook mee naar huis nemen. Er is professionele begeleiding aanwezig van een museumdocent of beeldend kunstenaar. De workshop is van 12.00 tot 16.00 uur en je mag binnenkomen wanneer je wilt. Het Gemeentemuseum ligt aan de Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag, Tel: 070-3381111.

PIXAR – 25 years of animation. Tot en met 27 oktober kun je de tentoonstelling PIXAR bezoeken, die gaat over het 25 jarig jubileum van de tekenfilmstudio, waar onder andere de bekende films Toy Story, Finding Nemo, Wall-E en UP gemaakt zijn. Meer dan 500 originele tekeningen en kunstwerken, geselecteerd uit de enorme verzameling van PIXAR studio's zijn hier te bewonderen. Laat je meevoeren op ontdekkingstocht langs de achtergronden van creatieve

ontwerpprocessen en kom er achter hoe de ideeën achter de animatiefilms zijn ontstaan en hoe ze tot leven worden gebracht. De tentoonstelling is te zien in de Amsterdam Expo (Zuidas), Gustav Mahlerlaan 24, Amsterdam. Geopend elke dag van 9.00 tot 18.00 uur (vrijdag tot 21.00 uur). Je koopt kaarten voor Amsterdam EXPO voor een specifiek tijdvak, bijvoorbeeld van 11.00-12.00 uur. Je hebt daarmee recht op toegang tot de tentoonstelling binnen dit tijdvak. Eenmaal na de toegangscontrole ben je van harte welkom om – binnen de openingstijden – in de tentoonstelling te blijven zolang als je wilt. Deze "tijdsloten" zorgen voor een betere spreiding van het publiek en dragen eraan bij om je de exposities in Amsterdam EXPO in een aangename en ontspannen sfeer te laten beleven. Zorg er dus voor dat je binnen zo'n tijdslot aanwezig bent. Tickets graag van tevoren bestellen via de website. Zie voor alle verdere uitleg: www.amsterdamexpo.nl/bezoek.

Villa Zebra zomerprogramma Tot en met 1 september kun je in Villa Zebra in Rotterdam deelnemen aan een leuk zomerprogramma. Een en ander is verdeeld over verschillende

leeftijdsgroepen en je kunt meedoen met speurtochten, teken en schilder workshops, sport en spelletjes, leuke ontdekkingstochten, enz. Tijdens de zomervakantie (20 juli t/m 1 september is Villa Zebra geopend van dinsdag t/m zondag van 12.00 tot 17.00 uur. Je bent van harte welkom. Kom gauw op de website kijken wat er allemaal voor jou te doen is. En zelfs die website is al een ontdekkingsreis. http://villazebra.nl/index_wereld.html

Buitenkampers in het Museon Nieuwe tentoonstelling over de oorlogsjaren in Indië, waarbij een deel van de mensen in de Jappenkampen

werden opgesloten, terwijl een ander deel, dat er wat meer Aziatisch uitzag, daarbuiten mochten blijven; de zogenaamde “Buitenkampers”. Als je kon bewijzen dat een van je voorouders Indonesisch was, dan werd je een Buitenkamper. Later gedurende de oorlog werden de Japanners strenger en werden ook daarvan veel mensen opgesloten in kampen. Deze tentoonstelling gaat over mensen die moesten overleven buiten de kampen. Museon, Stadhouderslaan 37, 2517 HV Den Haag. http://www.museon.nl.

Mano

Boekingen:

www.thisismano.com
contact@thisismano.com
www.totallykidz.nl - info@totallykidz.nl
www.janvis.nl - info@janvis.nl

Links4Kids

Heel veel leuke ***LINKS*** voor kinderen: http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië). http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pagenr=1

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie http://www.villazebra.nl

Kunstbende, landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. http://www.kunstbende.nl

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek www.indischherinneringscentrum.nl

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. http://www.koorenhuis.nl

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. http://www.taman-indonesia.nl

Weblog “Indische Jeugdletteren” Blog van Marjorie van Putten: http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/

Jeugd Startpagina “Open Start” http://jeugd.openstart.nl

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. http://www.jeugdbieb.nl

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles. http://www.cjsm.vlaanderen.be

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdgroep. http://www.kinderboekenpraatjes.nl

Indische Jeugdboeken, compleet met bestellink. http://www.antiquariaat-anna.nl/boekek/kameleonboeken

Geef je mening…

Graag willen we weten wat jij van deze rubriek vindt. Wat vind je van de informatie, de onderwerpen, wat mis je nog. En vooral, wil je zelf ook wat bijdragen aan de inhoud van deze rubriek. Dat kan altijd. Laat het ons maar weten en wij zorgen dat jouw mening telt. Ons e-mailadres is: info@indisch-centrum-denhaag.nl

www.stivoro.nl

just4kids: not4kids

DJ GUIDE

PARTY AGENDA

dance events, party agenda, vrijwel alle DJ’s en nog veel meer

overzichtelijk gerangschikt op datum en op locatie in heel Nederland

www.djguide.nl

de dance & party informatiesite voor jongeren

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum alle kopij Nieuwsbrief nr. 9 op 4 september 2013

T/m 25 augustus 2013: Louis Couperus en de Oudheid. Couperus schreef een aantal romans over de klassieke oudheid, waaronder *De Komedianten, De berg van licht* en *Iskander.* Het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden huisvest een tentoonstelling, waarbij men stilstaat bij deze romans van de beroemde schrijver. Het museum selecteerde toepasselijke objecten voor bij de tentoonstelling uit eigen depots. Speciaal voor deze tentoonstelling maakte kunstenares Elissa Pesapane bij elk boek een potloodtekening, waarop Couperus te zien is met iedere keer een aan de titel gerelateerd voorwerp of thema. De tentoonstelling is te zien in het **Rijksmuseum voor Oudheden,** Rapenburg 28, 2311 EW Leiden, Tel: 071-5163163. Opening:

Louis Couperus

dinsdag t/m zondag 10.00-17.00 uur. Toegang: volw. € 9,50; kind. 5 t/m 17 jr. € 3,00; 65+ € 7,50; museumkaart van toepassing. Info: www.rmo.nl

17 augustus 2013: Pasar Taman Indonesia. 17 augustus is in Indonesië een nationale feestdag en daarom is het in Dierenpark Taman Indonesia ook feest. We vieren dit met een gezellige Pasar en tal van optredens, onder andere van Mindy Martosoedjono en een modeshow van Aryani Collection, gespecialiseerd in Indonesische kleding: sarong en kebaja, zowel traditioneel als hedendaags. Eveneens kunt u er terecht voor accessoires zoals sjaals, haarklemmen, unieke tassen en voor de mannen: batik overhemden. Voor iedereen zijn er ook allerlei leuke spellen, zoals kroepoek-happen, blikwerpen, blaaspijp schieten, boemboes raden, enz. De locatie is: **Dierenpark Taman Indonesia,** Kallenkote 53, 8345 HE Kallenkote (bij Steenwijk). Tel: 0521-511189. De toegang is een dierenparkkaartje en de openingstijden zijn vanaf 12.00 uur. Meer info: www.taman-indonesia.nl.

31 augustus 2013: Pasar Senang Almere. Dit keer wordt deze Pasar georganiseerd op het mooie Landgoed De Kemphaan (bij velen beter bekend als "Stichting AAP"). De pasar is behoorlijk uitgebreid t.o.v. vorig jaar met veel meer kramen en attracties. Muzikale optredens onder andere van: The Entertainers, FreeLine en Diana Monoarfa. Verder een spectaculaire show van Dansgroep Arena Budaya Indonesia. De organisatie is in handen van Coby de Boer (OSCO Productions). Locatie: **Stadslandgoed De Kemphaan (Stichting AAP),** Kemphaanpad 10, 1358 AC Almere. Tijden: 12.00 tot 20.00 uur. Toegang en parkeren gratis. www.indischefeestavonden.nl

8 september 2013: Bij Eugenie op de Waranda. Start van het nieuwe theater seizoen van Yvonne Groeneveld (Tante Eus), waar zij u weer gastvrij zal onthalen op serieuze, maar ook hilarische gebeurtenissen uit haar leefwereld. Gekleed in een sarong kebayak en met de geur van

kruidnagelen en kembang sepatu neemt zij u weer mee naar de tijden van weleer, toen Indië nog de Gordel van Smaragd was. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door Trio Jaya, bestaande uit Guus, Pim en Ernst. Tevens zal Tante Eus op deze middag haar nieuwe CD presenteren. Locatie: **Het Werftheater,** Oude Gracht 58-60, 3507 LB Utrecht. De aanvang is om 14.30 uur, kassa open vanaf 13.45 uur. Toegang: € 12,00; CJP, U-pas en 65Z+ € 10,00. Meer info en reserveren: 030-2315440, www.werftheater.nl

11 september 2013: Presentatie Landgoed Bronbeek. Voor de laatste keer in dit seizoen worden het Landgoed Bronbeek en zijn bewoners gepresenteerd. Deze bestaat uit twee delen: Eerst brengt Niek Ravensbergen in een lezing met veel dia's het gebruik van het landgoed in de loop van 200 jaar in beeld. Daarna voert een rondleiding de deelnemers langs bijzondere bomen, de bron en de beek waar het landgoed zijn naam aan dankt, met zijn watervalletjes, beelden en beroemde "plantenkalender". Ook de architectuur van de monumentale gebouwen en de gedenktekens voor de slachtoffers van de Japanse bezetting van Nederlands-Indië worden belicht. Locatie: **Landgoed Bronbeek,** Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Tijden: 14.00 tot 16.30 uur. Toegang: € 6,00 (met Museumkaart, Veteranenpas, Donateurspas: gratis). Alle inlichtingen: 026-3763555, of nb.ravensbergen@mindef.nl.

21 september 2013: Van Indo-Rock tot Nederpop. Een sprankelend muziekfestival die u meeneemt op een tijdreis door de muziek vanaf de vroege klanken van de Tielman Brothers tot de latere Nederpop. Met optredens van Jumping Jewels Revival Band, Men of History, Renee and The Aligators, Houston Alley, 60+ Guitarband en Broken Wing. De netto opbrengst van dit muziekfestival komt ten goede aan het Kinder Kankerfonds

KIKA. De presentatie is in handen van Dick Zuydwijk en Jack Aandewiel. De locatie is: **Zalencentrum Zidewinde,**

Julianalaan 1, Sprang-Capelle. Ruime parkeergelegenheid. Tijden: 15.00 tot 23.00 uur. Toegang: voorverkoop € 12,00; aan de zaal: € 15,00. Reserveren: via Jack Aandewiel, Tilburg. Bankrek. 1453308, o.v.v. KIKA. Inlichtingen: Tel: 06-36102081.

T/m 27 oktober 2013: Buitenkampers - de Kleur van Overleven. Een paar maanden na de inval van Japan in 1942 begon in Nederlands-Indië de registratie van alle Nederlanders. Er werd daarbij onderscheid gemaakt tussen volbloed Nederlanders (Totoks) en Indische Nederlanders (Indo's). Met een afstammingsbewijs (Asal Oesoel) kon bewezen worden dat er in de familie een Aziatische voorouder was. Alle Totoks werden zonder pardon geïnterneerd. De meeste Indo's bleven buiten de kampen. In april 1943 ging Japan over tot een speciale registratie van niet-geïnterneerde Indische Nederlanders. Veel van hen verdwenen alsnog achter het prikkeldraad. Het was aan de willekeur

van de Japanse ambtenaren om te bepalen wie wel en wie niet. Deze tentoonstelling is tot stand gekomen in samenwerking met Holland Harbour en dankzij een financiële bijdrage van het Mondriaan Fonds. De locatie is: **MUSEON,** Stadhouderslaan 37, 2517 HV Den Haag, Tel: 070-3381338. Openingstijden: dinsdag t/m zondag (in de vakantie ook maandag) 11.00 tot 17.00 uur, Toegang: € 10,50; senioren 55+: € 9,00; 12-18 jaar: € 7,50; 4-11 jaar: € 5,50. Gezinskaart: (2 volw. + 2 kind.) € 30,00. Nadere info: www.museon.nl.

T/m 31 oktober 2013: Herinneren en Verbinden. Deze tentoonstelling laat zien hoe de Indische en Molukse gemeenschap in Lunteren, Bennekom en Ede zijn terechtgekomen. Hiertoe gerelateerd aan de komst van deze

groepen in de drie steden, zoomt de tentoonstelling in op de lokale opvang van Indische en Molukse mensen. Centraal staan de komst, opvang en inburgering, alsmede de overdracht van deze herinnering aan de jongere generaties en de Edese bevolking. Deze tentoonstelling is ontstaan uit wordt een beeld geschetst van de politieke ontwikkelingen in voormalig Nederlands-Indië in de periode 1940 tot 1965. Na een stukje geschiedenis, een samenwerking tussen Het Indisch Herinneringscentrum en de Stichting Ana-Apu in Lunteren. Locatie: **Museum Oud-Lunteren,** Dorpsstraat 55, 6741 AB Lunteren. Openingstijden: wo-za 13.30 tot 16.30 uur, di 10.00 tot 16.00 uur. Toegang: € 2,00, de jeugd tot 18 jr: gratis. Nadere inlichtingen: www.lunteren.com/nl/oud-lunteren.

24 t/m 27 september 2013: Fotoweek Nederlands-Indië. Iedereen kan op deze dagen terecht op Landgoed Bronbeek met zijn of haar familiefoto's. Het belang van die foto's

kan u namelijk niet geheel duidelijk zijn. Experts staan dan klaar om de door u meegebrachte foto's aan de hand van locatie, kleding of uniformen, voer- of vaartuigen en gebouwen op de foto's te analyseren. In veel gevallen kunnen zij u ook advies geven voor nader genealogisch onderzoek. Voor deelname zijn de normale museumtarieven van toepassing. Op genoemde dagen kunt u terecht tussen 13.30 en 17.00 uur. Locatie: **Landgoed Bronbeek,** Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Verdere inlichtingen via: Loket.KTOMM.Bronbeek@mindef.nl.

Ben je op vakantie naar Indonesië geweest?

Maak dan een leuk reisverslagje voor de Nieuwsbrief met wat foto's erbij

opsturen naar: info@indisch-centrum-denhaag.nl, t.a.v. redactie NICC Nieuwsbrief

De Gouden Keris (5) **Stripverhaal** door Hugo Driessen

Column **Helemaal alleen in Indonesië** Door: Ed Caffin

Reizend door het noorden van de Molukken en Sulawesi, minder toeristische delen van Indonesië, zijn we regelmatig de enige toeristen in het dorp, hotel of op het hagelwitte strand met palmbomen. Voor veel reizigers is dat het summum: je ergens pionier voelen, terwijl alles eigenlijk allang ontdekt is. “We waren er helemaal alleen; we hoorden dat er zeker een half jaar lang geen westerling geweest was”, hoor je dan vaak. Als het onderwerp “Beste reisverhalen” voorbij komt in een of ander gesprek in een backpackerscafé, dan scoor je daar zeker punten mee.

Voor ons voelt het na een aantal maanden in het drukke en toeristische Bali, waar we tussen de rijstvelden en andere toeristen woonden, vooral vreemd. Dat komt met name omdat het reizen in deze gebieden als bijeffect heeft dat je overal wordt nageroepen en er regelmatig foto’s van je worden gemaakt. We zijn blijkbaar opeens een beziens-waardigheid en aan die status kunnen we maar moeilijk wennen.

Dat westerlingen in deze delen van Indonesië een heuse verschijning zijn, valt te verklaren als je kijkt nar de verdeling toeristen over Indonesië. Van de ruim 7 miljoen buitenlandse toeristen die in 2011 naar Indonesië gingen, kwam bijna de helft (2,9 miljoen) met verder dan het kleine Bali. Van de rest gaan de meesten naar Jakarta en Java, of Sumatra. Slechts kleine plukjes toeristen gaan verder, richting het oosten van Indonesië, en ontlopen daar elkaar gemakkelijk.

In de Molukken en bepaalde delen van Sulawesi kom je er in ieder geval weinig tegen. En dat merk je aan de reacties van de mensen. Degenen die ons aanspreken en op de foto willen, zijn zonder uitzondering erg aardig en positief, dat wel, maar een anoniem etentje zit er – hoe absurd het ook klinkt – niet in. Soms neemt het wel heel extreme vormen aan. Op het strand voor het hotel, wilde een grote groep vrienden – met kinderen op schoot – één voor één met ons op de foto. Ook worden we geregeld zonder te vragen gefotografeerd. Onze beeltenis prijkt intussen als een

screensaver op tientallen mobiele telefoons, denk ik. Als ik aan een man van mijn leeftijd vraag waarom hij die foto eigenlijk wil, antwoordt hij simpelweg, dat hij het een leuke herinnering vindt, een foto van een Bule (buitenlander). “Het komt niet vaak voor dat je een exemplaar in het wild tegen het lijf loopt, en dan moet je hem schieten”, zegt hij er nog net niet bij. We zijn gewillige slachtoffers; ook ons zoontje van twee. Met zijn bruinverbrande kop en lichtblonde haren is hij een soort allemans knuffelbeer geworden. Na een stuk of tien uitgebreide fotoshoots is hij er inmiddels al zeer bedreven in. Zodra iemand naast hem knielt, hem bij de schouders pakt en de wang tegen de zijne drukt, staat hij stil en er verschijnt zowaar een heuse fotoglimlach op zijn gezicht. Minpuntje wellicht, hij weet inmiddels niet beter dan dat hij blijkbaar erg interessant is om te fotograferen. Hij zou er bijna van naast zijn kleine “Croqs” gaan lopen. Na weken vol fotoshoots mijden we de laatste dagen de drukke stranden maar even en gaan we naar ons prachtige en verlaten witte strand met palmbomen, langs een hobbelige weg verderop. Daar zijn we helemaal alleen en kunnen we tenminste anoniem zwemmen.

Eerder verschenen in DE AZIATISCHE TIJGER

Pasar Malam Kalender 2013

(update: juli 2013)

December/Januari
27 dec. t/m 6 jan. (behalve Nieuwjaarsdag): Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

Februari
23, 24: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl

Maart
2, 3: Doetinchem www.pasaroostwest.nl
20 t/m 24: Malieveld Den Haag www.indonesia.nl
22, 23, 24: Leeuwarden www.pasarmalamasia.nl
30, 31: Ahoi Rotterdam www.pasarmalamasia.nl

April
1: Ahoi Rotterdam www.pasarmalamasia.nl
5, 6, 7: Arnhem www.flamproductions.nl
14, 15, 16: Den Bosch (I&S Concepts)
26, 27, 28: Apeldoorn www.pasarmalamasia.nl

Mei
3, 4, 5: Geleen www.pasarmalamasia.nl
10, 11, 12: Dronten www.icm-online.nl
18, 19, 20: Den Helder www.stichtingstellar.nl
22 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni
1, 2: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
21, 22, 23: Zeist www.wnproductions.nl
14, 15, 16: Herderwijk (I&S Concepts)

Juli
5, 6, 7: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl
19, 20, 21: Groningen www.pasarmalamasia.nl
27, 28: Vaassen www.pasaroostwest.nl
30, 31: Steenwijk www.wnproductions.nl

Augustus
1, 2: Steenwijk www.wnproductions.nl
9, 10, 11: Tegelen www.wnproductions.nl
23, 24, 25: Tilburg www.pasarmalamasia.nl
25,26,27: Dordrecht www.wnproductions.nl
31: Almere www.indischefeestavond.nl

September
6,7,8: Assen www.pasarmalamasia.nl
13, 14, 15: Utrecht www.wnproductions.nl
21, 22: Alkmaar www.stichtingstellar.nl
26, 27, 28, 29: Alphen a/d Rijn www.wnproductions.nl

Oktober
4, 5, 6: Maastricht www.pasarmalamasia.nl
12, 13: Dieren www.pasaroostwest.nl
25, 26, 27 Nijmegen www.pasarmalamasia.nl

November
2: Den Haag, Pasar Kliling www.manggarmegar.nl
2, 3: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
9, 10: Leek www.stichtingstellar.nl

December
??? dec. t/m 5 jan. (behalve Nieuwjaarsdag) Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

Van enkele Pasars zijn nog geen nadere gegevens bekend.

Reparatie, onderdelen, accessoires en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. http://www.mobipc.nl/onderdelen

Colofon

Digitaal maandelijkse Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang
Redactie:
Jean-Marie Bosch van Drakestein
Juniorredacteur: Chinook de Deugd
Correspondenten:
Ferry Schwab (ICM-online)
Woody Brunings (Muziek)
Silfraire Delhaye (Indisch Platform)
Adrian Lemmens (New Zealand)
Strip: Hugo Driessen
Gedichten: Mary-Jane Sahanaja
Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang
Technische realisatie: Dennis v.d. Ham
(Borca-Online Computer Service)
http://www.borca-online.nl/

Verschijning: de 15e van elke maand
Sluitingsdatum kopij en advertenties:
de 4e van elke maand
Advertentietarieven: op aanvraag
Abonnement Nieuwsbrief**:** GRATIS
Postadres: Newtonstraat 660
2562 LA Den Haag - Nederland
Tel: 06-54652580 - bgg. 06-11280701
W: www.indisch-centrum-denhaag.nl
: http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com
@: info@indisch-centrum-denhaag.nl

Aanmelden Nieuwsmagazine (subscribe)**:**
http://www.indisch-centrum-denhaag.nl/phplist/?p=subscribe&id=1
Opzeggen Nieuwsmagazine (unsubscribe)**:**
http://www.indisch-centrum-denhaag.nl/phplist/?p=unsubscribe&if=1

Bank: **IBAN:** NL39 RABO 0129 2168 36
t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.
© 2013 N.I.C.C. Den Haag

Leest u altijd met plezier onze Nieuwsbrief?
En gunt u anderen ook maandelijks zo'n mooi magazine? Gebruikt u dan het e-mailformulier op de volgende pagina en noteer uw familieleden, vrienden en kennissen voor een GRATIS abonnement.
Maak anderen blij met onze Nieuwsbrief

Op naar de 10.000 abonnees

de Indische wereld
MAGAZINE VOOR DE INDISCHE NEDERLANDER

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

Borca Computer Online Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

e-mail adressenlijst N.I.C.C. *Nieuwsbrief*

	NAAM	e–MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst scannen of overnemen en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-denhaag.nl
of versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag